

T.C. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 27 Şubat-2 Mart 2018 tarihleri arasında gerçekleşecek Cezayir, Moritanya ve Senegal'e resmi ziyaretleri kapsamında; T.C. Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu tarafından DEİK Başkanı Nail Olpak'ın özel sektör heyet başkanlığında, Türk işadamları heyeti ziyareti ve anılan ülkelerde İş Forumları düzenlenecektir.

Bu kapsamda 27 Şubat 2018, Salı günü İstanbul'dan çıkışlı program kapsamında; 27 Şubat 2018, Salı günü Cezayir'in başkenti Cezayir'de, 28 Şubat 2018, Çarşamba günü Moritanya'nın başkenti Nuakşot'ta, 1 Mart 2018, Perşembe günü Senegal'in başkenti Dakar'da İş Forumları düzenlenecektir.

Afrika'nın en geniş topraklarına ve önemli doğalgaz ve petrol rezervlerine sahip Cezayir, söz konusu kıtanın (Güney Afrika, Nijerya ve Mısır'ın ardından) en büyük 4'üncü ekonomisi konumundadır. Cezayir, 22 üyesi bulunan Arap Birliği ülkeleri içerisinde de (Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır'ın ardından) 4'üncü büyük ekonomidir. Ülkenin ihracat gelirlerinin % 97'sini ve GSMH'sinin % 45'ini ve bütçe gelirlerinin 2/3'ünü oluşturan hidrokarbon ürünlerinin fiyatlarındaki artışa paralel olarak ekonomik ve sosyal yaşamda görülen iyileşmelerin gelir dağılımını dolayısıyla tüketici profilini olumlu yönde etkileyeceği ve önümüzdeki on yıllık dönemde farklı bir tüketici grubunun oluşacağı tahmin edilmektedir.

Coğrafi konum bakımından Batı Afrika'ya giriş kapısı olan Senegal 15.4 milyonluk nüfusa, 12,1 milyar ABD Dolarlık GSYİH'ye ve %6,7'lik büyüme oranına sahip olup; 300 milyondan fazla tüketici pazarına erişim imkanı sağlamaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) 2015 yılı Dünya Yatırım Raporu'na göre 2014 yılı itibari ile Senegal'e Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) girişi 2014 yılına kıyasla %10 artışla 338 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. DYY stoğu, 2000 yılına kıyasla 8,1 kat artarak 2015 yılında 2,7 milyar ABD Doları seviyesine ulaşmıştır.

Moritanya'da tarım sektörü istihdamın en yoğun olduğu sektördür. İstihdamın yaklaşık %48'i tarım sektörünce karşılanmaktadır. Gayri safi yurt içi hasılanın yaklaşık %20'si de tarım sektöründen elde edilmektedir. Yer altı kaynakları bakımından önemli zenginliklere sahip Moritanya'da 250 milyon tonluk demir madeni bulunduğu bildirilmektedir. Bununla birlikte Moritanya'da petrol yatakları da keşfedilmeye başlanmıştır. Bugün için 300 bin varil civarında olan petrol üretiminin artırılması için çalışmalar yapılmaktadır. Ülkenin doğal gaz rezervlerinin ise 30 milyar metre küp civarında olduğu tahmin edilmektedir. Anılan ülkede son yıllarda yatırım harcamalarının GSYİH'deki payı %25'in üzerinde gerçekleşmiştir. Moritanya'da enflasyon oranı tek haneli rakamlarda gerçekleşmekte olup, 2016 yılında %1,3 oranında gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Anılan ülkelere seyahatte Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının vizeye tabi olmaları nedeniyle, ziyarete katılacak iş insanlarımızın vizelerinin, geçerlilik süresi devam eden pasaportlarında bulunması önem arz etmektedir. Vize alımı için gerekli prosedür, aşağıda ifade edilmektedir. Son olarak anılan ülkeler için sarıhumma aşısı gerekmekte olup, aşı kartlarının taşınması zorunludur. Sarıhumma aşısı ücretsiz olarak Sağlık Bakanlığı Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü'ne (www.seyahatsagligi.gov.tr) bağlı seyahat sağlığı merkezlerinde yapılmaktadır.

Taslak programı aşağıda belirtilen ziyarete katılmak isteyen üyelerimizin, <https://portal.deik.org.tr/KatilimFormu/593/10435> bağlantısında yer alan katılım formunu **23 Şubat 2018, Cuma günü** mesai bitimine kadar eksiksiz doldurarak, dekontu DEİK'e (Alperen Ay'a, E-posta: africa@deik.org.tr, Tel: 0212 339 5061/70/26) iletmeleri önemle rica olunur.

Anılan İş Forumu'na üyelerinizin katılımının teşvik edilmesi yönünde desteklerinizi esirgemeyeceğiniz inancıyla saygılarımı sunarım.

Caner Çolak
Genel Sekreter

Ek 1: Cezayir Ülke Bülteni
Ek 2: Moritanya Ülke Bülteni
Ek 3: Senegal Ülke Bülteni

İletişim: Alperen Ay, İş Konseyleri Koordinatör Yardımcısı
E-posta: africa@deik.org.tr | Tel: 0212 339 50 61/70/26

Taslak Program:

27 Şubat 2018, Salı
Cezayir'e uçuş

27 Şubat 2018, Salı
Cezayir- Türkiye İş Forumu&Networking Görüşmeleri

28 Şubat 2018, Çarşamba
Moritanya-Türkiye İş Forumu& Networking Görüşmeleri

1 Mart 2018, Perşembe
Senegal-Türkiye İş Forumu& Networking Görüşmeleri

2 Mart 2018, Cuma

İstanbul'a Varış

Katılım Koşulları:

1. Başvuru formunun doldurulurken web tarayıcısı olarak **Google Chrome** kullanılması önemle rica olunur.
2. **DEİK Paket Programı ön avans Business bedeli 6.000 Avro, ön avans Ekonomi bedeli 3.000 Avro, Yerinden Katılım ücreti her bir İş Forumu için 150 Avrodur.** Paket programa dahil hizmetler: Özel uçak ile gidiş-dönüş (Türkiye içi bağlantı uçuşları dahil değildir.), konaklama, ara transferler, çalışma yemekleri, tercümanlık hizmetleri, iş forumlarına katılım
3. Business paket programı kontenjanı sınırlı olduğundan başvurularda öncelik sırası göz önünde bulundurulur.
4. Ödeme seçenekleri, formu doldurduktan sonra ekrana gelecektir. Ödeme hesaba havale veya online olarak kredi kartı ile yapılabilmektedir.

Banka Adı : TÜRKİYE İŞ BANKASI BEYOĞLU ŞUBESİ (1011)

Hesap Adı : DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU / AFRİKA

Swift : ISBKTRISXXX

IBAN : TR16 0006 4000 0011 0111 7015 26 TL/ TR10 0006 4000 0021 0113 3146 42€

5. Başvuru ve ödemeler için son tarih: **23 Şubat 2018, Cuma günü**

6. Ödeme esnasında bilgiler eksiksiz girildiği takdirde, makbuzunuz tarafınıza gönderilecektir.

7. Havale yoluyla ödeme yapılması durumunda, ödeme dekontlarının DEİK'e (africa@deik.org.tr) iletilmesi rica olunur. (Kredi kartı ile ödeme yapıldığında bu işleme gerek yoktur)

8. Katılımcıların, 23 Şubat 2018 tarihine kadar başvurularını iptal etmeleri durumunda, ön avans ödemelerinin iadesi mümkün olacaktır.

– **Vize İşlemleri:** Katılımcılarımızın Senegal, Cezayir vize başvurularını Panama Tur üzerinden gerçekleştirmeleri önerilmektedir.

• **Senegal Vizesi: (Yeşil pasaportlu T.C. vatandaşlarına da vize uygulanmaktadır.)**

- Vize bitim tarihinden en az 6 ay geçerliliği olan pasaport
- 2 adet arka fonu beyaz biyometrik fotoğraf
- DEİK tarafından verilecek davet yazısı
- Vize Başvuru Talep formları firma(Panama Tur) tarafından doldurulacaktır
- Aşı Kartı
- 200 TL + KDV

• **Cezayir vizesi:**

- Vize bitim tarihinden en az 6 ay geçerliliği olan pasaport
- 4 adet arka fonu beyaz fotoğraf
- DEİK tarafından verilecek davet yazısı
- Vize Başvuru Talep formları firma(Panama Tur) tarafından doldurulacaktır
- Cezayir Vizesi Tek Girişli : 376 + Kdv/ Çok Girişli : 658 TL + Kd

• **Moritanya Vizesi :**

- Ülkeye girişte alınmaktadır.

Panama Tur İletişim:

Mustafa Dönertaş/ Vize Departman Müdürü

GSM: 90 505 666 3193 /E- mail: mustafa@panamatur.com.tr

Uğur Mert /Genel Müdür / Tel: 90 312 419 09 22 /GSM: 90 544 332 21 55

***Bu e-posta sistem tarafından otomatik olarak üretilmiştir. Lütfen yanıtlamayınız.

River Plaza Büyükdere Cad. Bahar Sok. No:13/9-10 34394 Levent İstanbul Türkiye
Tel: (0212) 339 50 00 (pbx)
Faks: (0212) 270 30 92

CEZAYİR ÜLKE BÜLTENİ

2017

İçindekiler

Genel Bilgiler	2
Siyasi Yapı	2
Genel Ekonomik Görünüm	3
Yıllık GSYİH büyüme Oranları (%)	3
Yıllık Enflasyon Oranları (%)	4
Sektörler	5
Tarım	5
İmalat Sanayi	5
Enerji	6
İnşaat	9
Ulaştırma	9
Telekomünikasyon	10
Bankacılık ve Finansal Hizmetler	10
Turizm	11
Yatırımlar	11
Yatırım Mevzuatı	11
Yabancı Şirket (Şube) Kurulması	12
Dış Ticaret	13
İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	15
Cezayir'in İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)	16
İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	16
Cezayir'in İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	17
Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler	17
Türkiye ile İkili Ticaret	17
Türkiye'nin Cezayir'e İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	18
Türkiye'nin Cezayir'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)	18
Faydalı Bilgiler	19
Yürütme Kurulu Üyeleri	19
İletişim	21

CEZAYİR

Resmî Adı	: Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	: Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	: Abdelaziz Bouteflika (1999 Yılından beri)
Yüz Ölçümü	: 2.381.741 km ²
Toplam Nüfus	: 40.224.000
Nüfus Artış Hızı	: %1,7
Ortalama Yaşam Süresi	: 70,9
Etnik Dağılım	: Arap-Berberi %99, Diğer %1
Dini Dağılım	: Sünni Müslüman %99, Diğer %1
Okuma Yazma Oranı	: % 72,6
Konuşulan Diller	: Arapça (Resmî), Fransızca, Berberi Dilleri
Başkent	: Cezayir
Başlıca Büyük Şehirler	: Cezayir, Oran, Konstantin, Annaba, Batna
Para Birimi	: Cezayir Dinarı
Saat Farkı	: -2
Resmî Tatiller	: 1 Ocak (Yılbaşı), 1 Mayıs (İşçi Bayramı), 5 Temmuz (Bağımsızlık ve Gençlik Bayramı), 3 Ekim (Hicri Yılbaşı), 12 Ekim (Aşure Günü), 1 Kasım (Devrimin Yıldönümü)
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	: Birleşmiş Milletler, Afrika Birliği, Arap Ligi, Mağrip Arap Birliği, Akdeniz için Birlik, İslam İşbirliği Teşkilatı

Siyasi Yapı

Cezayir 1962 yılında Fransa'dan bağımsızlığını kazanmıştır. Ülkenin ilk siyasi partisi Ulusal Özgürlük Cephesi (FLN). 1954 yılında kurulmuş ve ülkenin bağımsızlığı için mücadele vermiştir. 1988'de çok partili sisteme geçen Cezayir'de, seçimlerin ilk turunu İslamic Salvation Front'un kazanmasıyla ordu seçimleri iptal etmiş ve peşkoç İslami lider tutulmuştur. Ordu ile İslami kesim arasındaki çatışmalar 100.000 kadar insanın hayatını kaybetmesine, Cezayir ekonomisinin çökmesine ve pek çok yabancı şirketin ülkeden çekilmesine neden olmuş, söz konusu parti 2000 yılında yasaklanmıştır. 1999 yılında yapılan seçimleri Abdelaziz Bouteflika kazanmış, 2004 yılındaki seçimlerin galibi yine Bouteflika olmuştur. 2011 yılında gerçekleşen Arap Baharı'nı en az etkileye atılmak isteyen Cezayir hükümeti bazı politik reformların yanı sıra 19 yıldır devam eden dhal durumunu kaldırmıştır. Ülkede Mayıs 2012 yılında gerçekleşen parlamento seçimlerini yine FLN kazanmıştır. Eylül 2012'de Başkan Bouteflika Abdülmalik Sellal'ın Cezayir'in yeni başkanı olduğu yeni bir hükümet atamıştır. Mart 2014'de gerçekleştirilen seçimlerde Bouteflika, %81,53 oy oranıyla 4. kez seçimleri kazanarak görevine devam etmektedir. Yine Mart 2014'te dönemin başkanı Sellal, yaptığı açıklama ile Bouteflika'nın seçim kampanyasından çekildiğini açıklamış ve bunun üzerine Enerji Bakanı Youcef Youssi Başbakanlık görevine getirilmiştir.

Cezayir 2.381.741 km² yüzölçümü ile Afrika'nın en büyük ülkesi olup demir cevheri, kömür, fosfat, uranyum, çinko, kurşun, cıva ve altın dahil olmak üzere zengin doğal kaynaklara sahiptir. Ülke ekonomisinin belkemiğini oluşturan fosil yakıtlar, ihracatın %98'den fazlasını, gelirlerin %60'ını, GSYİH'nin ise %40'ını oluşturmaktadır. Bununla birlikte Cezayir'in halihazırda keşfedilmemiş kaynakları

mevcut olup yabancı firmalar giderek artan oranda devletin elindeki bir petrol şirketi olan Sonatrach ile ortak yatırıma gitmektedir.

Genel Ekonomik Görünüm

	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
GSYİH (Milyar \$)	208,3	209,0	213,5	164,1	162,7	173,4
Kişi başı GSYİH (\$)	5.412	5.329	5.347	4.037	3.938	4.129
Büyüme (%)	3,4	2,8	3,8	3,8	3,6	3,1
Toplam dış borç (%GDP)	2,6	2,5	2,6	2,9	3,2	5,4
Carli İşlemler Dengesi (Milyar \$)	12,3	1,2	-9,4	-27,0	-29,6	-25,7
Enflasyon Oranı (%ort)	8,9	3,3	2,9	4,8	6,4	5,9

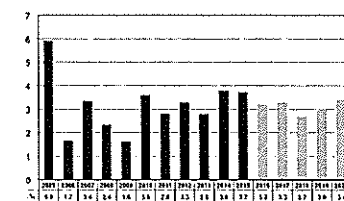
Kaynak: BML, (*) tahmini

Cezayir petrol ve doğal gaz sektörüne bağımlı bir ülkedir. İhracat gelirlerinin %97'si ve bütçe gelirlerinin %70'e yakını bu sektörden sağlanmaktadır. Serbest piyasa ekonomisine geçiş süreci yaşayan Cezayir'de altyapı yatırımlarında yetersizlik, özelleştirme çalışmalarının yavaş ilerlemesi, işsizlik oranının yaklaşık olarak %9,9 seviyesinde bulunması ülkenin başlıca sıkıntıları arasında yer almaktadır. Ekonominin çeşitlendirilmesi yoluyla hidrokarbonlar sektörüne bağımlılığın ve ülkedeki işsizliğin azaltılması planlanmakta ancak bu süreçler ilerlemektedir.

İki 2001 yılında açıklanan 5 yıllık kalkınma planlarının üçüncüsü 2010 yılının Mayıs ayı sonunda ilan edilmiştir. Üçüncü planda da daha öncekiler gibi ağırlıklı olarak altyapı yatırımları yer almaktadır. 285 milyar dolarlık bir kaynaklık söz konusu projeler için ayrılmış ilan edilmiş olup bu büyük miktarın yaklaşık yarısı eski projelerin tamamlanması için ayrılmıştır. 130 milyar dolar olan kaynak eskiden başlamış ve halen de tamamlanması beklenen demiryolu, su kaynakları ve yol projelerine, kalan kısım ise yeni projelere tahsis edilmiştir.

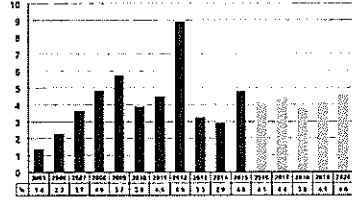
Cezayir, World Bank tarafından hazırlanan Doing Business 2017 raporunda iş yapma kolaylığı açısından 156. Sırada yer almıştır.

Yıllık GSYİH büyüme Oranları (%)

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

Cezayir dinari uluslararası alanda konvertibl bir para özelliği göstermemektedir. Ülkede döviz kurları hükümet tarafından belirlenmektedir.

Cezayir Hükümeti'nin dış borçları eritme yönündeki kararlılığı rakamlara da yansımıştır. 2005 yılında 17 milyar dolar olan dış borcun 2014 yılında ise tahmini 2,8 milyar dolara düştüğü tahmin edilmektedir.

Cezayir nüfusu ülkenin kuzeyinde Akdeniz sahil şeridi boyunca yoğunlaşmış durumdadır. Cezayir ve Oran gibi büyük şehirler de bu alandadır. Tarıma da elverişli olan bu bölgede tahıl, üzüm, zeytin ve meyve yetiştirilmektedir.

Ham ve rafine petrol sahaları ise başta Hassi Messaoud olmak üzere Sahara bölgesinde bulunmaktadır. Doğalgaz, başkent Cezayir'in 400 km güneyinde Hassi R'Mel bölgesinde yoğunlaşmıştır.

Cezayir, kanıtlanmış petrol rezervleri incelendiğinde, Afrika kıtasında Libya ve Nijerya'nın arkasından üçüncü, dünya rezerv sıralamasında ise 12.2 milyar varil ile on altıncı ülke konumundadır. Aynı zamanda 159.1 trilyon Tcf ile dünyanın en büyük dokuzuncu doğal gaz rezervine sahip olup, Afrika'da ise Nijerya'dan sonra ikinci ülke konumundadır. Avrupa'nın da doğal gaz ithalatında döndürücü konumdadır. Cezayir ayrıca, sıvılaştırılmış gaz (LNG ve LPG) da ihraç etmektedir. 1964 yılında Arzew'deki üretim tesisinin devreye girmesi ile birlikte Cezayir, dünyanın ilk sıvılaştırılmış doğal gaz üreten ülkesi konumuna gelmiştir. Ülke halihazırda dünyanın 7. büyük sıvılaştırılmış doğal gaz ihracatçısı olup dünya üretiminde %5 paya sahiptir.

Cezayir küreselleşme sürecinde dünyadaki yerini alma çabalarını sürdürmektedir. Avrupa Birliği ile Ortaklık ve İşbirliğinin tesisine yönelik anlaşmayı Ekim 2002'de imzalamıştır. Söz konusu anlaşma Cezayir Parlamentosu ve 25 AB ülkesinin onayından geçtikten sonra 1 Ekim 2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bu çerçevede, Cezayir 10 yıl içinde AB sanayi ve tarım ürünlerine uyguladığı tarifeleri kaldırmayı, AB ise Cezayir tarım ürünlerine uyguladığı vergi ve kotaları kaldırmayı taahhüt etmiştir. 2002 yılında EFTA ile Ortaklık Anlaşması imzalayan Ülke Dünya Ticaret Örgütüne (DTÖ) de üye olmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda DTÖ ile Gözlemci Ülke sıfatıyla görüşmelere devam etmektedir.

4

Enerji

İhtiyaçları

Cezayir ekonomisi içinde büyük bir payı olan hidrokarbon sektörü, GSYİH'nin %30'unu, toplam ihracatın %95'ini ve bütçe gelirlerinin %60'ını oluşturmaktadır. Petrol sektörü Cezayir'in 1970'li yıllardaki ekonomik kalkınmasının temelini oluştururken temel ihracat gelirleri açısından yerini doğalgaza yerini bırakmıştır. 1991 yılından bu yana uluslararası şirketler mevcut petrol sahalarında çalışma ve yatırım yapma iznine sahip olup tüm üretim sahalarında büyük yatırımlar gerçekleştirilmektedir.

Cezayir'in petrol ve gaz sanayi 2005 yılından itibaren yürürlükte olan Hidrokarbon Yasası ile korunmaktadır.

Söz konusu yasa, 2012 yılında güncellenerek, petrol ve gaz endüstrisinin yapısında yabancı petrol şirketlerinin daha fazla rol almasını sağlayacak şekilde düzenleme yapılmış ve yeni yasa Ocak 2013'de yürürlüğe girmiştir. Devlete ait olan petrol kurumu Sonatrach ülkenin hidrokarbon üretiminin %80'ini gerçekleştirirken, uluslararası petrol üreticilerinin payı %20'de kalmıştır. Sonatrach sadece Cezayir'de değil Afrika (Mali, Nijer, Libya, Mısır), Avrupa (İspanya, İtalya, Portekiz, Birleşik Krallık), Peru ve ABD'de de faaliyet göstermektedir.

Yasada yer alan ve 2006 yılında çıkarılan kanuna göre ülkede gerçekleştirilecek hidrokarbon projelerinde Sonatrach'ın %51 ortaklığı bulunmak zorundadır. Ülkede varolan terörist grupların dönem dönem petrol sahalarına saldırması sonucunda ciddi kayıplar yaşanabilmektedir. En son militan grupların 16 Ocak 2013'de Amenaz gaz tesisine gerçekleştirdiği saldırı sonucunda toplamda 60 kişi hayatını kaybetmiş ve tesis çalışmalarına kısa bir süre ara vermek zorunda kalmıştır.

Petrol

U.S. Energy Information Administration'dan alınan bilgiye göre 1 Ocak 2013 itibarıyla Cezayir'in 12.2 milyar kanıtlanmış petrol rezervi bulunmakta olup söz konusu rezervler kıyıda rezervlerdir. Ülke kısıtlı imkanları nedeniyle offshore aramalar yapamamakta, bu nedenle hidrokarbon yasaasında yabancı yatırımcılara yapacakları kullanılmayan bölgelerde gerçekleştirilecek yatırımlarda teşvikler sağlanmaktadır. Ülkenin en önemli petrol üretim sahası ülkenin doğu kısmında Libya sınırına yakın olan Hassi Messaoud'dur.

Sonatrach'a göre Hassi Messaoud-Dahar bölgesi toplam petrol rezervlerinin %71'e sahiptir, ülkenin ikinci en büyük illizi havzası, %15'e sahiptir.

2012 yılı verilerine göre ülke günde 1.25 milyon baril ham petrol üretimi gerçekleştirmiştir. Sonatrach'ın sahip olduğu Hassi Messaoud 2012 yılı verilerine göre üretimin %30'unu gerçekleştirmiş ve 350.000-400.000 varil/gün üretim gerçekleştirmiştir. Ülkenin diğer iki büyük üretim tesisi Ourhoud ve Hassi Berkine sırasıyla 150.000-200.000 ve 100.000-150.000 varil/gün üretim gerçekleştirmiş olup, bu üç büyük üretim tesisi ülkenin genel petrol üretiminin %50'sini karşılamışlardır.

Birçok OPEC ülkesinin aksine Cezayir'de petrol üretimi yabancı yatırıma açık olup yabancıların ülkenin petrol üretimindeki payları giderek artmaktadır. Ülkede faaliyette bulunan başlıca petrol firmaları Anadarko, Burlington Resources, BHP Billiton, BP, Hess, Cepsa, CNODC, CNPS, Enagas, Endesa olarak sıralanabilir.

6

Sektörler

Tarım

Cezayir yaklaşık 2,4 milyon km² ile Afrika'nın en büyük topraklarına sahip ikinci ülkesi olmakta beraber, bu toprakların sadece %3,4'ü ekilebilir alan olarak kullanılabilir, potansiyel tarım arazilerinin ise yaklaşık %18,5'i fill olarak işlenmektedir. Ülkede ekilebilir topraklar kamuya ait olup, özel sektör tarafından işletilmektedir. Gıda sektöründe dışarı bağımlı bir ülke olan Cezayir'in gıda ihtiyacının yaklaşık yarısı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Kurak geçen yıllarda ülkenin gıda ithalatı ortalama 2.2 milyar dolar civarında gerçekleşmektedir. Hükümet, toplam işgücünün %14'ünü istihdam eden ve GSMH içindeki payı %8 olan tarım sektörünü geliştirmek adına, sulanabilir alanlar ile tarım ürünlerinin pazarlama ve dağıtım kanallarının genişletilmesine ayrılan fonların artırılmasına karar vermiştir. Hükümet ülkenin batısındaki arazilerde yeni sulama teknikleri, drenaj, gübre ve mahsül uygulamaları yaparak tuzluluk oranını azaltmak ve verimliliği artırmayı amaçlamaktadır.

Cezayir'in tarım ürünleri buğday ve arpa başta olmak üzere tahıllar, patates ve bakliyatdır. Son on yıl içinde taze hurma, hidrokarbon ürünleri dışında Cezayir'in en büyük ihracat kalemini oluşturmaktadır. 2009/2010 yılı içerisinde %328,5'lik bir artış göstererek 2,40 milyon tona çıkan arpa üretimi, 2010/2011 dönemi içerisinde 1,50 milyon tona kadar gerilemiştir. Buna rağmen ülke önemli bir arpa ihracatçısı olma özelliğini sürdürmektedir. Yerel zeytin mahsulünden elde edilen yıllık ortalama zeytinyağı üretimi ise 150,000 hi civarında gerçekleşmektedir.

Tarımsal üretim, talebin tahıl ve türevlerinde %35'ini, süt ve sütü mamullerinde %42'sini, bakliyatla %53'ünü, et ve patates ile meyve ve sebze %100'ünü karşılayan çay, şeker ve kahve de bu oran %6'dır. Cezayir, ihtiyacını karşılamak için yılda ortalama 8 milyon ton tahıl ithal etmektedir. Cezayir son 40 yılda ik defa net ihracatçı olarak tanımlanmıştır.

Hayvancılık halihazırda yüksek düzeylerde ve güney bölgelerde önemli bir rol oynamaktadır. Ülkede kümes hayvancılığı yapılmakta, keçi, sığır ve koyun yetiştirilmektedir. Cezayir 1.200 km²lik Akdeniz kıyılarından yeterince yararlanamamaktadır. Balıkçı teknelerinin çoğu küçük tür ve ailelerin mülkiyetindedir. Hükümet sektörün getirisini arttırmak için bir dizi adımlar atmaktadır. Balıkçılık sektörünün geliştirilmesi için hükümet 12 milyon dolar kaynak ayırmıştır. Balıkçılık limanları modernize ederken, devletin sağladığı finansman ile yeni balıkçı tekneleri alımına gidilmekte ve ayrıca, 1994 Ticaret Yasası, bağımsızlıktan beri ik defa yabancı balıkçıların Cezayir'de avlanmasına izin vermektedir. Hükümet potansiyel avlanma miktarını 76 bin tondan 246 bin tona çıkarmayı planlamaktadır.

İmalat Sanayi

Cezayir'in hidrokarbonlar dışında imalat sanayinin GSYİH'daki payı yaklaşık %5 dolaylarında olup imalat sanayinin önündeki en büyük zorluk, sanayinin %75 gibi büyük bir kısmının elinde bulunduran devlet işletmelerinin verimsiz çalışması ve özel sektörün bu alandaki payının çok küçük olmasıdır. Ülkenin sanayi potansiyelinin %80'i Kamu İktisadi Teşebbüsleri, kalan %20'si de KOBİ niteliğinde olan özel sektör kuruluşları oluşturmaktadır. KİT'lerin yeniden yapılandırılması veya tasfiye ya da özelleştirme sürecine alınması faaliyetleri devam etmektedir. Cezayir, yanı mamul ve mamul olarak sanayi alanında ithalata bağımlıdır. İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların önündeki en önemli iki engel hammadde temini ve enerji kesintileridir. Cezayir'in en önemli imalat sanayi ürünleri, çimento, ayakkabı, pik demir, külçe çelik ve kamyonlardır.

5

Devlet tezekküllü olan Sonatrach Cezayir'in en büyük petrol tesis işletmesi olarak, 2400 kilometrelik ham petrol boru hattını kontrol etmektedir. Başka bir ölkeye uzanan tek boru hatı Amenaz petrol sahısından Tunus'taki La Skhira ihracat terminaline giden 257 kilometrelik boru hattıdır.

Ülkenin ham petrol ihracatına bakıldığında, toplam üretimin %85'i, AB [%49] ve ABD'ye [%36] ihraç edilmektedir. ABD 2012 yılında Cezayir'den 120.000 varil/gün ham petrol ithalata gerçekleştirmiştir.

Cezayir'in beş adet ham petrol rafinerisi ve bir adet kondansat rafinerisi 562.000 varil/gün üretim kapasitesine sahiptir. Cezayir'in en büyük rafinerisi ülkenin doğusunda yer alan Dikla rafinerisi olup, rafineri aynı zamanda Afrika kıtasının en büyük rafinerisidir. Rafinerinin kapasitesi 300.000 varil/gündür. Ancak söz konusu rafineriler üretim ihtiyacını karşılayamamaktadır. Bu nedenle Sonatrach 2018 yılında kadar her biri 100.000 varil/gün kapasitesine sahip yeni dört rafinerinin kurulmasını planlandığını açıklamıştır.

Ülke genel olarak petrol ihraç etmekle birlikte 2012 yılında 25.000 varil/gün petrol ürünü ithal etmiştir. Söz konusu ithalat genel olarak İtalya'dan gerçekleştirilmiş, onu Rusya, Fransa ve Libya izlemiştir.

Cezayir, rafine petrol ürünlerinde fazla vermektedir. Son on yıla bakıldığında zaman bu fazla yıllık yaklaşık 130.000-250.000 varil/gün olarak gerçekleşmiş olup, 2012 yılında ABD, Cezayir'in toplam ihracatının yansını gerçekleştirmiştir. Başlıca diğer ithalata bölgeler sırasıyla AB[%24], Latin Amerika ve Karayipler [%23], Doğu Asya [%16] olmuştur.

Cezayir, ham petrolü, rafine ürünleri, LPG ve NG'yi taşımak için yedi adet kıyı terminali kullanmaktadır. Söz konusu terminaler Arzew, Skikda, Algiers, Annaba, Oran, Bejaia ve Tunus'daki La Skhira'dır.

Petrokimya

Petrokimya Cezayir sanayinde önemli rol oynamaktadır. Bununla birlikte Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki diğer büyük gaz üreticisi ülkelerle kıyaslandığında Cezayir'in petrokimya sanayinin yeterince gelişmediği görülmektedir. Ülkenin en büyük petrokimya üretim tesisleri Annaba (550.000 ton amonyum fosfat, amonyum nitrat ve nitrik asit tesisleri), Arzew (365.000 ton amonyak, 146.000 ton üre ve 182.500 ton amonyum nitrat) ve Skidja (130.000 ton HDPE, 120.000 ton etilen) da bulunmaktadır. Ulusal petrokimya firması olan Entreprise des Industries Petrochimiques (ENIP), Skidja ve Arzew birimleri yılda 283.284 ton metanol, reçine ve plastik üretmektedir.

Doğalgaz

Ülkenin kanıtlanmış doğal gaz rezervleri 159.1 Tcf olup, dünyadaki en büyük dokuzuncu rezervdir. Aynı zamanda Cezayir, Afrika kıtasının Nijerya'dan sonra en büyük doğal gaz rezervine sahip olan ülkesidir. Cezayir'de ticari doğal gaz üretimi, 1956 yılında ülkenin en büyük doğal gaz bölgesi olan Hassi R'mel bölgesinin keşfinden sonra 1961 yılında başlamıştır. 1997 yılından bu yana doğal gaz üretimi petrol üretimini geçmekte olup, 2012 yılında ülke 2.9 Tcf doğal gaz üretimi gerçekleştirmiştir.

Cezayir'in kuru gaz üretiminin dörtte biri başkentten 500 km güneyindeki Hassi R'Mel'de gerçekleştirilmektedir olup burası Cezayir'in en büyük doğal gaz sahasıdır. Diğer önemli doğal gaz sahaları Rhourde Nouss, Atrar, Rhourde El Chouff, Rhourde El Adra, Gassi Touil ve Illizi Havzalarıdır.

7

Cezayir, İtalya, İspanya ve Portekiz gibi ülkelere ihrac etmek dışında doğalgaz rezervlerini petro-kirnya sanayinde hammadde ve ülke içi enerji tüketimi için kaynak olarak kullanmayı tercih etmektedir.

Cezayir'in sıvılaştırılmış doğalgaz (Liquefied natural gas-LNG) ihracatına bakıldığında zaman örneği 1964'de gerçekleştirildiği ihracat ile dünyanın ilk LNG ihracatını gerçekleştiren ülke olmuş ve 2011 verilerine göre dünyanın en büyük 7. ihracatçısı olan Cezayir, dünyadaki toplam ihracatın %5'ini gerçekleştirmektedir. LNG ihracatında kıtalar arası ikisi İspanya, birisi İtalya'ya olmak üzere üç boru hattı bulunmaktadır. Ayrıca ülkede ikisi Arzew, birisi Skikda'da üç adet LNG tesisi mevcuttur. Ülke 2011 yılı verilerine göre 1.8 Tcf ihracat etmiş olup, başlıca ithalatçıları AB, Rusya ve Norveçtir. AB ülkeleri ile gerçekleştirilen LNG ihracatına bakıldığında zaman İtalya (%62), İspanya (%27), Portekiz (%6) paya sahiptir.

Elektrik

Cezayir, 2007 yılında oluşturulan 8406 MW'lık elektrik üretim kapasitesi ile elektrik ihtiyacının %96'sını sağlamaktadır. 1969 yılında kurulan Sonelgaz'ın elektrik üretimi ve dağıtımındaki monopoli konumu ülkede 2002 yılının şubat ayında elektrik sektörünün serbestleştirilmesine yönelik çıkarılan yasa ile son bulmuştur. Bu düzenleme ile elektrik IPP (Projets de Producteurs Indépendants) denilen özel sektör üreticilerine açılmıştır.

Ülkenin toplam elektrik üretimi 29.4 milyar kilowatt/saatir. Elektrik üretimi toplam talebe karşılık gelebilmekle beraber sanayi tüketimi açısından kalitesi yeterli durumda değildir. Buna rağmen, elektrik fiyatları ucuz sanayi kullanımını için 380 volta 3,57 centtir (kw/saat). Özellikle sahra bölgesine elektrik nakil hatlarında sıkıntılar bulunmaktadır.

Sonelgaz verilerine göre her yıl ülkedeki elektrik talebi %7 oranında artmaktadır. Elektrik tüketiminde, hidrokarbonlar sektörü %47 ile ilk sırada, %24 ile yapı malzemeleri ikinci sırada, %21 ile demir çelik, metalurji, mekanik sanayi ise üçüncü sırada bulunmaktadır.

Cezayir'in elektrik üretimi fosil yakıtlardan sağlanmaktadır. 2010 yılı verilerine göre Cezayir 42.8 milyar KWh elektrik üretmiş olup bu rakamın sadece %1'i hidroelektrikten üretilmiştir. Cezayir hükümeti bu bağımlılığı azaltmak için 2030 yılına kadar elektriğin %30'ünü yenilenebilir enerji kaynakları tarafından sağlanmasını amaçlayan Yenilenebilir Enerji ve Enerji ehliyeti programını uygulamaya koymuştur. Söz konusu program ana olarak güneş enerjisine dayanmakta olup, rüzgar, biyokütle, jeotermal ve hidrojen enerjisinin de kullanılması planlanmaktadır.

Madencilik

Cezayir'in enerji dışı mineral kaynaklarına bakıldığında zaman, demir cevheri 3.5 milyon ton, altın yaklaşık 3 milyon ons, kurşun ve çinko cevherlerinin ise yaklaşık 150 milyon ton olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra ülkede fosfat, elmas, vani değerli ve değerli taşlar ve uranyum kaynakları da mevcuttur.

Demir cevherleri ülkenin güney batı bölgesinde yer almakta (Mecheri Abdelaziz, Gara Djebilet) olup Arap dünyasının en zengin rezervleri olduğu kabul edilmektedir. Altın madenleri ise ülkenin güney bölgesinde yer alan Tirek Amessessa bölgesinde, kurşun ve çinko rezervleri ise ülkenin kuzey bölgesindeki Dued Amizour sahasından çıkarılmaktadır.

Ülkenin enerji dışındaki madencilik altyapısı ihmal edilmiş olup bu alandaki kapasite kullanımı %55'ler civarındadır. Madencilik alt yapısını güçlendirmek üzere bu sektöre yabancı firmalara açan yeni bir

8

mliyona çıkarmıştır. Kurumun özelleştirilmesi gibi bir düşünceye sahip olunmazken özel sektör demiryolu yapımında projeye katkıda bulunmuştur.

Cezayir, 13'ü uluslararası olmak üzere 42 havalimanına sahiptir . Havalimanlarında son dönemde modernizasyona gidilmiş ve 2006'da Cezayir Uluslararası Havalimanı kullanıma kazandırılmıştır. Toplamda 2,3 milyon yolcu kapasitesine sahip olmasına rağmen full randimanda 6 milyon yolcu kapasitesine ulaşılması öngörülmektedir.

Cezayir'in Cezayir, Oran, Bejaia, Annaba, Skikda ve Arzew dahil olmak üzere on üç büyük limanı bulunmaktadır olup bunlardan Arzew, Skikda ve Bethioua limanları petrol ve petrol ürünleri taşımacılığında kullanılmaktadır. Çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan incelemelere göre, giderek artan ihtiyaçlara cevap vermek üzere, Cezayir limanlarının modernizasyonu ve geliştirilmesi için önümüzdeki 20 yıl içinde toplam 2 milyar dolarlık yatırım gerekmektedir. Alger, Oran, Annaba ve Djendjen Limanları deniz taşımacılığının %75'ini sağlamaktadır. Yılda 40 milyon ton yük kapasitesine sahip Arzew, en yoğun liman olup aynı zamanda Cezayir'in en fazla ham petrol ihracatının yapıldığı limandır.

Telekomünikasyon

2000 yılında kabul edilen telekomünikasyon yasası çerçevesinde telekomünikasyon sektörünün özelleştirilmesi yönündeki çalışmalar hız kazanmıştır. İlk olarak sabit hat hizmetlerini yürütmek üzere yeni bir ortak girişim şirketi olan Algérie Télécom, ardından bağımsız bir düzenleme kurulu olan Autorité de régulation de la poste et des telecommunications (ARPT) kurulmuştur.

Ülkede birli devlete ait diğerleri Mısırlı Orascom ve Kuveytli Wataniya Firması olmak üzere üç GSM operatörü faaliyet göstermektedir. Cep telefonu kullanım oranı, 2011 yılı itibarıyla %101,8'lik bir orana 36 milyona ulaşmıştır.

Cezayir'de internet kullanım oranı ise 2011 yılında %11,7 olarak tahmin edilmektedir. Genişbant erişimi 2003 yılında başlamış, şu anda ise bu hizmetten yararlanan abone sayısı 200.000'e ulaşmıştır. Hükümet bilgi teknolojileri alanında büyük altyapı yatırımları gerçekleştirmeye planladığını açıklamıştır. Yatırım planı kapsamında Sidl Abdullah'da bir siber köy inşası söz konusudur.

Bankacılık ve Finansal Hizmetler

Cezayir'de bankacılık sistemi devlet egemenliğinde olup finansal varlıkların %95'inin kontrolü kamu bankalarının elindedir. Devlet bankaları son derece verimsiz çalışmaktadır.

Cezayir bankacılık sistemi kamu ve özel sektöre ait olmak üzere toplam 26 banka ve finans kuruluşundan oluşmaktadır:

Kamu banka ve finans kuruluşları arasında BEA (Banque Extérieure d'Algérie), BNA (Banque Nationale d'Algérie), CPA (Crédit Populaire d'Algérie), BADR (Banque de l'agriculture et du développement rural), Banque de Développement local (BDL), CNEP (Casse Nationale d'Épargne et de Prévoyance), SOFINANCE, Société de Refinancement Hypothécaire (SRH); özel banka ve finans kuruluşları arasında ise Bank Al Baraka Algérie, Citibank Cezayir, Arab Banking Corporation (ABC), Société Générale Algérie, Arab Bank Algeria Plc, BMP Paribas El Djazair, Trust Bank, Arab Leasing Algeria, The Housing Trade and Finance, Gulf Bank Algeria, Cetefem, Maghreb Leasing, Françabank ve Calyon yer almaktadır

madencilik yasası yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak da önümüzdeki dönemde maden yataklarının keşif ve işletilmesine yönelik uluslararası ihaleler açılacaktır. Ayrıca, yeni kanun maden şirketlerine yurt dışına serbestçe sermaye ve kâr transferine izin verirken, altyapı ekipmanına ilişkin vergi ladesi gibi tevkifleri de sağlamaktadır.

İnşaat

Cezayir'de inşaat sektörünün ülke ekonomisindeki ağırlığı %10-15 olarak öngörülmektedir. Cezayir'de inşaat alanında yapıma ihtiyaç duyulan pek çok proje bulunmaktadır, ancak bu ihtiyaçlar yerli firmalarca karşılanamamaktadır. Cezayir'de özellikle 1999 yılından sonra altyapı yatırımlarına da büyük hız verilmiş ve su dağıtım şebekelerinden barajlara, otoyollardan kırsal bölgelerdeki elektrifikasyon şebekelerinin inşasına, telekomünikasyon altyapısından spor salonları gibi sosyal hizmetlerde kullanılacak binaların inşasına kadar her alanda yoğun çalışmalara başlanmıştır.

Cezayir, bir yandan konut sektöründe yaşanan krizi aşmak, diğer taraftan kuraklığın kentsel nüfus ve sanayi üzerindeki etkilerini azaltmak için su kaynakları ve barajlar başta olmak üzere yol, otoyol, demiryolu, liman inşası ve konut sektöründe önemli işi işbirliği imkanları sunmaktadır.

Hali hazırda Cezayir'de müteahhlik sektöründe Çin, Kanada, Fransa, İtalya, İspanya ve son zamanlarda Portekizli firmaların faaliyetleri hız kazanmıştır. Fransız Alstom, Mısır menşeli Orascom Construction Industries ve China State Construction & Engineering Company dışında Sonatrach ve İsviçreli ABB ortak girişimi olan Société Algérienne de Réalisation de Projets Industriels (SARPI) ve COSIDER Spa ve Groupe Batimetal gibi yerel firmalar sektörde faaliyet göstermektedir.

Cezayir'in en büyük sorunlarından biri konut ihtiyacının özellikle kentsel alanlarda karşılanamamasıdır. Mevcut konut açığını karşılamak üzere önümüzdeki on yıl içinde her yıl ortalama 175.000 yeni konuta ihtiyaç duyulacağı öngörülmektedir.

Öte yandan kuraklığın kentsel nüfus ve sanayi üzerindeki olumsuz etkileri dikkatleri su sektörünün ihtiyaçları üzerinde yoğunlaştırmıştır. Cezayir kentinin su temin şebekesinin 250 km²'yi aşkın bölümünün yenilenmesi gerekmektedir.

Ulaştırma

T.C. Cezayir Ticaret Müşavirliğinden alınan bilgiye göre, Cezayir 2010-2014 yılları Kalkınma Planı doğrultusunda ulaştırma sektöründe 30 milyar doları demiryolu ağı, 4 milyar doları metro ve tramvay hatları ve 6 milyar doları havayolu taşımacılığının geliştirilmesi olmak üzere 40 milyar dolar gibi ciddi yatırımlar yapılması planlanmaktadır.

Ülkenin karayolları incelendiği zaman ülkenin toplamda 112.696 km'lik karayolu ağına sahiptir. Ancak, karayolu taşımacılığında, şehirlerarası otobüs işletmeciliği yapmanın imkan dahilinde olduğu, ancak ara noktalarda mola ve dinlenme tesisleri olmadığı için küçük yerlerde duraklama yapmadan hizmet vermenin rantabl olmayacağı, ancak dinlenme tesislerini yapma maliyetinin üstlenilmesi durumunda bu tür taşımacılığın karlı hale gelebileceği ifade edilmektedir.

Ülkenin 2.150 km genişliğinde demiryolu ağı mevcuttur. Büyük oranda eskime ve kötü sinyalizasyon sisteminden muzdarip olan demiryolu sistemi de yolcu taşımacılığında çok yük taşımacılığına yatkındır. Petrol fiyatlarındaki artışla birlikte hükümet demiryolu sektörüne ayrılmış kaynakları artırma eğilimi göstermiş, bu çerçevede bir dizi büyük yeni proje uygulamaya konmuştur. Temel amaç Devlet demiryolu kuruluşu Société Nationale de Transport Ferroviaire (SNTF)'in yolcu kapasitesini 80

9

Cezayir Merkez Bankası 1990 yılında yeni bir para ve kredi kanunu kabul edilmişinden beri bankacılık sistemi reformunu öngörmektedir. Ağustos 2003'te kabul edilen Yeni Para ve Kredi Yasası bankacılık sisteminin izlenmesi için daha uygun bir çerçeve belirlemiş olup kamu idareleri ile Merkez Bankası arasında yeni bir ilişki tesis etmiştir. Merkez Bankası hükümet karşısında özerkliğini korumakla birlikte bir miktar bağımsızlığını kaybetmiştir.

Turizm

2.381.741 km²'lik yüzölçümü ile Cezayir, Akdeniz ve Afrika'nın en büyük ülkesidir. Hala bakir olan bu topraklar, tarihi (örn. Roma Kalıntıları), iklimi, coğrafi özellikleri (örn. 240 kadar termal kaynak), dünyanın en büyük çölü olan Sahara çölü (ülke topraklarının %80'i çöllerden oluşmaktadır) ile çok çeşitli turizm olanakları sunmaktadır. Bununla birlikte turizm sektörü otel, kalite ve sektör çalışanlarının niteliği ile turistik ürünlerin yeterliliği gibi pek çok sorunla karşı karşıyadır.

Yabancı turist sayısı ise yıllık 500.000 olarak açıklanmış olup Ulusal Turizm Geliştirme Planı (SDAT) kapsamında ülkeye 2025 yılında 20 milyon turistin gelmesi ve 15 milyon tesisin yapılması planlanmaktadır.

Cezayir'i başta Fransa olmak üzere (170.000 turist) İspanya, İtalya, İngiltere, Tunus, Fas, Mısır ve Türkiye'den turist ziyaret etmektedir.

Ülkede 1.000 kadar otel bulunmaktadır, bunların 872'sini özel sektör elinde bulundurmaktadır. Fakat otellerin %60'ı uluslararası normalara uygun değildir. Cezayir hükümeti, ülkede kalitenin yükseltilmesi, özellikle büyük şehirlere gelen turist sayısının artırılması için reform programı uygulamayı düşündüklerini açıklamıştır. Bu çerçevede, MATET 2005 yılından bu yana OMT (Dünya Turizm Örgütü) önerileri ışığında turistik işletmeleri uluslararası standartlarla uyumlaştırmaya çalışmaktadır. Aynı zamanda, devlete ait yapıların modernize edilmesi çerçevesinde, kamunun sahip olduğu otellerin özelleştirilmesi yoluna gidileceğini açıklamıştır.

Turizm sektörü, Doğu-batı otoyolu inşası, Cezayir, Oran, Constantine, Annaba gibi büyük yerleşim yerlerinin metropol kentler haline getirilmesi çalışmaları ve Cezayir, Oran, Constantine'de tramvay ve metro inşası gibi pek çok programdan doğrudan etkilenecektir.

MATET 2025 yılında ülkeyi ziyaret eden turist sayısının 11 milyona çıkarılmasını, 2015 yılına kadar ise 2,5 milyon turisti ağırlayabilecek uluslararası standartlara uygun 75.000 yatak yaratmayı planlanmaktadır.

Yatırımlar

Yatırım Müvazafatı

Cezayir Hükümetinin 2001 yılından itibaren başlattığı yatırım programı çerçevesinde özellikle bayındırık, konut ve sulama alanlarında yapılacak yatırımlara önemli kaynak ayrılması bulunmaktadır. Bununla birlikte 2009 yılı ortasında yapılan Bütçe Kanunu'na ek olarak çıkarılan Kanunda (LOI 2009) Cezayir'de kurulacak şirketlerin yerli ortaklar ile kurulması zorunluluğu getirilmiştir. Buna göre, ithalat ve ihracat dışında bir ekonomik faaliyet amacı ile kurulacak şirketlerin sermayelerinde %51 oranında yerli ortak bulundurulması zorunludur.

Yatırımlardan, yatırımların geliştirilmesi ve artırılması için stratejik bir organ olan Yatırım Ulusal Konseyi (CNI) ve Yatırımların Geliştirilmesi Ulusal Ajansı (ANDI) sorumlu olup, yatırımlarla ilgili dosyalar ANDI tarafından incelenerek sonuçlandırılmaktadır.

Yerli ve yabancı yatırımcılar eşit koşullara tabi olup yatırımcılara sunulan fırsatlar şöyle sıralanabilir:

- Yatırımların gerçekleştirilmesine doğrudan katkı sağlayan ekipmanların ithalatında gümrük vergisi muafiyeti
- Yatırımların gerçekleştirilmesine doğrudan katkı sağlayan ekipmanların ithalatında KDV muafiyeti
- Yatırım çerçevesinde gerçekleştirilen gayrimenkul alımlarında intikal vergisi muafiyeti
- 10 yıl için kurumlar vergisi, gelir vergisi, götürü vergi, mesleki faaliyetlerden alınan vergi ve arazi vergisi muafiyeti

Yabancı Sermaye Mevzuatı kapsamında gelir ve sermaye transferi ile uluslararası tahkime başvurma imkanları garanti altına alınmıştır.

Bürokrasinin yavaş işleyişi, ilgili kurumlardaki bilgi ve koordinasyon eksikliği vb. güçlükler dolayısıyla, şirket kurulması, oturma izinleri vb. yansısı, ANDI nezdinde işlerin izlenmesi bakımından yerel bir avukat ile çalışılması tavsiye edilmektedir.

Diğer taraftan inşaat sektöründeki canlılık ve artan talebe paralel olarak, ihtiyaç duyulan inşaat malzemelerinin üretimi ve yeni teknolojilerin transferi, ülkedeki altyapı yatırımlarına bağlı olarak taş ocağı alanlar önemli yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir.

Yabancı Sermaye Mevzuatı Kapsamında

Cezayir'de kurulacak şirket, ana şirketin bir şubesi olacak ise, ana firmanın tüm dokümanlarının tercüme edilip, Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmesi ve Ticaret Bakanlığı'na verilmesi gerekmektedir.

Yabancı firma tüm sermayesini ve karancını transfer etme hakkına sahiptir. Ancak, Cezayir'deki ofisin iyi şekilde çalışması için yeterli bir bütçenin ülkede bırakılması gerekmektedir.

2009 yılında yürürlüğe giren yeni mevzuat çerçevesinde, Cezayir'de yatırım yapmak ve/veya şirket kurmak isteyen yabancı inşaat ve/veya üretime yönelik firmalara 51/49 kuralı (yabancı yatırımlarda şirket payının %51'inin Cezayir vatandaşlarına ait olması zorunluluğu), ithalat-ihracat firmalarına ise 70/30 kuralı (yabancı yatırımlarda şirket payının %30'unun Cezayir vatandaşlarına ait olması zorunluluğu) kapsamında yerli ortak bulma zorunluluğu getirilmiştir. %51 veya %30 yerli ortak özel şirket olabileceği gibi kamu şirketi de olabilmektedir.

%51'lik bölüm genellikle Cezayirli özel bir ortağa da verilebilmekte veya kamu ve özel olmak üzere birkaç firmaya da dağıtılabilir. Dağıtılması durumunda %49'luk hisseye sahip olacak Türk şirketi hisse çoğunluğunu da elinde tutabilecektir. Öte yandan özel ortak kağıt üstünde görülebilir ve yönetime müdahil olmayabilir. Söz konusu ortağın %51 hisse sahibi olarak şirkete müdahale etme ve hatta el koyma ihtimali de vardır.

12

Ülkede dış kaynaklardan karşılandığı gözlenmektedir. Gıda ürünlerinin yanı sıra Cezayir ithalatında en önemli kalemler makine, metal, kimyasallar ve kara taşıtlardır. Gıda ürünleri arasında ise buğday ve tahıllar, süt ürünleri, şeker, kahve, çay ve meyve en önemlileridir. Bununla birlikte Cezayir, son birkaç yıldır petrol ve doğalgaz üretimi ile sıralı altyapı alanlarına yatırıma yönelindiğinden sermaye malları ithalatında artış görülmektedir.

Ülkede tarife dışı tedbir olan kota ve lisans uygulaması kaldırılmış bulunmaktadır. Ancak ithalatta sağlık kontrolleri, test ve kalite kontrolü uygulamaları mevcuttur. Ayrıca, gerek gıda maddelerinde, gerek gıda maddeleri dışındaki mallarda etiketlemeyle ilişkin özel kurallar uygulanmaktadır. İlaç ve eczacılık ürünleri ve hastane ekipmanları ithalatında ön izin şartı bulunmaktadır.

Ekonomik liberalizasyon çerçevesinde, 2001 yılından itibaren ithalattan alınan gümrük vergilerinde bazı indirimlere gidilmiş olmasına rağmen yüksek gümrük vergisi oranları ticarete engel olmaya devam etmektedir.

26 Mart 2017 tarihinde Cezayir Ticaret Bakanlığı web sayfasında yapılan açıklamada, Cezayir'e tüm ülkelerden gerçekleştirilecek, doğrudan kullanılmayan ancak, iç ticarete konu edilen tüm sanayi ve gıda ürünlerinin ithalatında Ticaret Bakanlığına verilen ithalat lisansının aranacağı bildirilmiştir. Ancak gelen tepkiler nedeniyle şimdilik 21 ürüne sınırlanmış ithal lisans uygulaması 03 Nisan 2017 tarihi itibarıyla uygulamaya geçmiştir.

KDV oranı ise, bir kısım ürünlerde % 7, diğer ürünlerde ise % 17'dir. Cezayir'de alınan KDV malın ihraç edilmesi halinde iade edilmektedir.

Bu çerçevede; gümrük vergisi % 30, KDV oranı ise % 17 olan bir ürün için toplamda % 52,1 oranında bir vergiye katlanması gerekmektedir.

İthalat esnasında ayrıca malın CIF bedeli üzerinden % 2,4 oranında gümrük işlemleri vergisi alınmaktadır.

Diğer taraftan, sağlık gereksinimiyle; ilaç ve eczacılık ürünleri, hastane ekipmanları, güvenlik gereksinimiyle; bıçaklar, ateşli silahlar, patlayıcılar, durbünler vb. gibi, ahlaki değerlerin korunması amacıyla; kitaplar, ithalatta ön müsadeye tabi tutulmuşlardır. Silah benzeri oyuncaklar ile toksik ürünlerin ithalatı ise yasaktır.

Öte yandan, Cezayir'de, 2007 yılından bu yana üç ayrı kategori halinde sınıflandırılan demir ve demir dışı metaller, bazı hammaddeler ile malzeme ve ekipmanların ihracatı izne tabi kılınmıştır. Bu çerçevede; demir hurdaları ile bakır, alüminyum, kurşun, çinko, tungsten (wolfram), molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, titan, zirkonyum, antimon, mangan, berilyum, krom, germanyum, vanadyum, talyum ve cermet hurdaları ile telefon ve elektrik kabloları, demonte veya monte edilmiş telefon santralleri, demiryolu ray ve traversleri, demonte fabrikalar, kullanılan makine, ekipman, yedek parça, akü ve katalitik kaplar ve diğer ekipmanların ihracatına (herhangi resmi bir yasaklama kararı olmaksızın) izin verilmektedir. Hurma, ham post/deri ve hurda demir ihracatında ise asgari fiyat uygulaması mevcuttur.

14

Öte yandan, Cezayir mevzuatı gereği özelleştirmelerin durdurulduğu hususu dikkate alındığında, ortaklık kurulmak istenen Cezayir şirketinin halihazırda fabrika, bina ve arsasının olması durumunda mümkün bir bölümünün özelleştirilmesi anlamına geleceği için sermaye ortaklığı yapması mümkün olmamakta, bu durumda Türk tarafıyla ortak girişim (Joint-venture) oluşturulması gerekmekte, ancak kurulacak ortaklığın yeni kurulan bir Cezayir firması ile Türk firması arasında yapılması durumunda sermaye ortaklığı yapılabilmektedir.

Üretime yönelik yatırımlarda Türk firmaların kamu şirketiyle ortaklık kuraları halinde %49'luk Türk yatırımının da devlet garantisini altında olacağı, öte yandan, %51'lik payın birkaç Cezayir firmasına da bölünme imkanının, bu sayede de hisse çoğunluğunun Türk yatırımcıya yani idare/yönetimin kalma imkanının bulunduğu ifade edilmektedir.

Şirketlerimizin Cezayir'de yatırım yapmak istemeleri halinde, ayrıca aşağıdaki hususları dikkate alınmaları gerekmektedir.

İnşaat ve/veya üretime yönelik yatırımlarda 51/49 kuralı geçerlidir; %51 Cezayir kamu ve/veya özel şirketi olabilir, %51 birkaç Cezayir firması arasında paylaşılabilir. Bu sayede %49 hisse çoğunluğu Türk firmasında olur.

- Türk şirketinin yatırımını devlet garantisindedir.
- Ortaklık şirketi kuruluşunda İcra Kurulu oluşturularak idare/yönetim hisse çoğunluğu olmasa dahi Türk şirketine verilebilir.
- Ortaklık kurulacak Cezayir şirketinin halihazırda fabrika, bina ve arsası olması durumunda ortak girişim (Joint-Venture) yapılır.
- Ortaklık kurulacak Cezayir firmasının yeni kurulması durumunda sermaye ortaklığı kurulabilir.
- Yatırım yapmak isteyen Türk şirketlerine vergi ve gümrük muafiyeti dahil ucuz kredi, arsa tahsis imkanları ölçüsünde bina tahsis mümkündür.
- İthalat-ihracata yönelik yatırımlarda 70/30 kuralı geçerlidir.

Dış Ticaret

Cezayir'in ticaret yaptığı ülkelerin başında sırasıyla İspanya, İtalya, Fransa, Birleşik Krallık, Hollanda, ABD, ve Türkiye gelmektedir. Cezayir'in dış ticareti özellikle petrol fiyatlarından doğrudan etkilenmektedir. 2008 yılında artan petrol fiyatları ile birlikte dış ticaret fazlası 40 milyar dolara ulaşmıştır. Ancak 2008 yılı ortalarında patlak veren küresel kriz ile birlikte petrol ihracatı düşmüştür. Bundan dolayı 2009 yılında ihracatta 35 milyar doların üstünde bir azalma olmuş, 2011 yılından itibaren ihracat 2008 seviyesine ulaşmaya başlamıştır.

İhracatının büyük bölümü petrol, doğalgaz ve petrol ürünlerinden oluşan Cezayir'in diğer önemli ihracat kalemleri, kimyasallar, hayvan ürünleri (yün ve deri), şarap, hububat (çavdar, arpa, yulaf), sebze, meyve (incir ve üzüm) ve tohum, yağlar ve sebze özü (zeytinyağı), demir özü, çinko, doğal fosfat, kereste, şişe mantarı, kurutulmuş sebze ve tütündür.

Cezayir'in toplam ithalatında da son beş yıl içinde artış yaşanmış olmakla birlikte ithal kalemlerinin bileşimi değişiklik göstermektedir. Cezayir'in başta gıda maddeleri olmak üzere ihtiyaçların büyük

13

Cezayir'e ithal edilen malların ambalajlarının fabrika çıkışı aşamasında geçerli düzenlemelere uygun olması gerekmektedir.

İthal edilen malların kalite ve uygunluklarının kontrol şartlarına ilişkin 12 Ekim 2000 tarih ve 2000-306 sayılı Karar'a atıf yapılan Duyuru uyarınca; 01.01.2003 tarihinden itibaren, ürünün ambalajı üzerinde yer alması gereken bilgilerin, (örneğin; üretim tarihi, son kullanma tarihi vb) orijinal ambalaj üzerinde bulunmaması halinde ithalat izni verilmemektedir (T.C. Ekonomi Bakanlığı web sitesi).

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2010	57.050	40.999	104.271	9.831
2011	73.436	47.219	120.920	25.952
2012	71.865	50.369	71.866	24.382
2013	65.998	54.909	120.907	11.089
2014	60.388	58.618	119.006	1.770
2015	34.796	51.803	86.599	-17.007
2016	28.812	45.130	73.942	-16.318

Kaynak: ITC Trade Map, (Milyon ABD Doları)

İthalat yapıldığı başlıca ülkeler (1000\$)

Sıra	Ülkeler	2014	2015	2016	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İTHALAT	56.724.692	47.074.940	45.129.883	100,0
1	Çin	7.395.238	7.600.452	7.736.763	17,1
2	Fransa	8.175.042	6.891.472	5.622.727	12,5
3	İtalya	5.730.037	4.596.284	4.105.589	9,1
4	Rusya	798.501	1.192.404	3.966.281	8,8
5	İspanya	4.913.208	3.631.308	3.330.936	7,4
6	Almanya	3.531.480	2.725.450	2.512.423	5,6
7	ABD	2.616.993	1.875.734	2.237.080	5,0
8	Türkiye	2.078.889	1.825.988	1.736.663	3,8
9	Arjantin	1.601.191	1.148.020	1.162.041	2,6
10	G. Kore	1.417.362	850.564	1.066.115	2,4

Kaynak: ITC Trade Map

15

Cezayir'in İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	ÜRÜNLER	2014	2015	2016
	TOPLAM	58.618.080	51.803.071	45.129.883
1001	Buğday ve mahlut	2.372.542	2.400.320	1.542.460
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.191.360	1.985.192	1.215.014
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1.949.377	1.486.790	1.083.294
7214	Demir veya alaşımız çelikten çubuklar (dövülmüş, sıcak haddelenmiş, haddeme işleminden sonra burulmuş olanlar dahil)	1.884.263	1.406.589	1.067.279
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1.049.005	1.222.152	1.030.845
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yağ rabalı dahil)	2.965.465	2.042.499	917.014
402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	1.800.337	1.003.495	824.747
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2.110.344	1.370.005	794.695
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	840.886	696.493	736.091
1005	Mısır	977.301	874.065	664.538

Kaynak: ITC Trade Map

İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

Sıra	Ülkeler	2014	2015	2016	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İHRACAT	60.450.389	36.378.515	28.812.385	100,0
1	İspanya	12.022.364	7.198.255	5.009.070	17,4
2	İtalya	5.093.361	3.349.721	4.725.143	16,4
3	ABD	4.794.597	3.557.248	3.419.938	11,9
4	Fransa	5.866.215	4.320.016	3.306.012	11,5
5	Brezilya	2.918.103	1.813.063	1.620.844	5,6
6	Almanya	3.356.996	1.726.164	1.466.883	5,1
7	Kanada	1.211.505	744.490	1.401.401	4,9
8	Belçika	2.054.000	1.087.174	1.089.555	3,8
9	İngiltere	5.460.104	2.730.795	907.554	3,1
10	Hollanda	3.082.200	1.313.212	796.909	2,8

Kaynak: ITC Trade Map

16

Cezayir'in İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	ÜRÜNLER	2014	2015	2016
	TOPLAM	60.387.689	34.795.951	28.812.385
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	23.779.599	14.717.761	11.434.362
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	12.007.678	6.190.235	5.313.796
3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	311.118	420.989	456.431
2814	Saf amonyak veya amonyak sulu çözeltileri	586.558	478.788	344.903
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	229.384	150.411	184.884
2804	Hidrojen, asal gazlar ve diğer ametaller	47.271	27.383	95.423
2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	96.483	95.649	84.440
2902	Siklik hidrokarbonlar	124.412	52.243	47.146
804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	39.005	34.832	45.953
8411	Turbojetler, turbopropeller ve diğer gaz türbinleri	0	15	21.620

Kaynak: ITC Trade Map

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler

Türkiye ile İkili Ticaret

Türkiye-Cezayir Dış Ticaret Değerleri (Milyon ABD Doları)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2001	422	1.064	1.486	-642
2002	514	558	1.072	-44
2003	573	501	1.074	72
2004	806	626	1.432	180
2005	807	862	1.669	-55
2006	1.021	719	1.739	302
2007	1.232	944	2.176	288
2008	1.614	1.588	3.201	26
2009	1.777	769	2.546	1.008
2010	1.505	1.068	2.573	436
2011	1.471	1.150	2.621	320
2012	1.813	925	2.737	889
2013	2.003	714	2.717	1.289
2014	2.083	921	3.004	1.162
2015	1.826	741	2.566	1.085
2016	1.737	464	2.201	1.273
2016 (Ocak-Mart)	415	95	510	321
2017 (Ocak-Mart)	455	132	587	323

Kaynak: TÜİK

17

Türkiye'nin Cezayir'e İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürünler	2014	2015	2016
	TOPLAM İHRACAT	2.078.869	1.825.875	1.736.669
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelik	65.415	71.031	72.186
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüztme kıy)	24.532	41.513	43.252
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	41.109	39.866	42.996
8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. Ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalı	29.161	36.808	38.733
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	31.143	31.091	37.807
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış iletkenlerden oluşan fiye	18.049	35.542	36.697
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	23.916	30.764	35.603
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makineleri, skreyperler, mekanik kurtarıcılar, ekskavatörler,	14.706	6.362	33.843
8437	Tohum, hububat, kuru baklagilleri temizleme, tasnif etme ayıklama ve öğütme mahsus makina ve cihaz	37.607	62.952	30.939
7321	Demir veya çelikten sobalar, mutlak soba ve ocakları, barbekü, mangal, gaz ocakları vb ile bunların	36.181	31.932	28.749

Kaynak: ITC Trade Map

Türkiye'nin Cezayir'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	Ürünler	2014	2015	2016
	TOPLAM İTHALAT	920.989	740.547	463.775
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	853.527	496.842	391.539
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	30.341	181.801	32.588
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	0	29.907	15.387
2814	Saf amonyak veya amonyak sulu çözeltileri	16.461	15.686	13.092
2804	Hidrojen, asal gazlar ve diğer ametaller	6.021	3.194	3.501
2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	6.247	1.998	1.998
7007	Emniyet camları	0	112	774
7005	Float cam ve yüzeyi taşlanmış veya parlatılmış cam (plakalar halinde)	0	192	761
2620	Arsenik, metalleri veya bunların bileşiklerini içeren cüruf, külür ve kalıntılar	0	197	580
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	471	0	533

Kaynak: ITC Trade Map

18

Faydalı Bilgiler

Türkiye-Cezayir İş Konseyi
Kuruluş Yılı: 1990
Türk Tarafı Başkanı: Fuat Tosyalı
Firma / Unvan: Tosyalı Holding A.Ş./ Yönetim Kurulu Başkanı
Karşı Kanat: Cezayir Ticaret Ve Sanayi Odası
Karşı Kanat Başkanı: Mohamed Laid Benamor
Web Adresi: www.ccd.tz

Yürütme Kurulu Üyeleri

Kısl Adı	Kısl Soyadı	Firma	Firma Unvanı	Konsey Unvanı
Fuat	Tosyalı	Tosyalı Holding A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi Başkanı
Emre	Aykar	Yapı Merkezi İnşaat Sanayi A.Ş.	CEO	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Muhammet Mesut	Toprak	Taypa Tekstil Giyim Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Muzaffer	Aksoy	ABC International Bank Plc Türkiye	Türkiye Temsilcisi	İş Konseyi YK Üyesi
Gürsel	Aral	Atlantis Mühendislik Golf Peyzaj Tanımsal Sul. Sis. İnş. Taah. San. ve Tic. A.Ş.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi
Erhan	Barutoğlu	Gama Endüstri Tesisleri İmalat ve Montaj A.Ş.	Afrika, Ortadoğu, Asya Pasifik Bölge Direktörü	İş Konseyi YK Üyesi
Serkan	Biber	Arçelik A.Ş.	Satış Yöneticisi	İş Konseyi YK Üyesi
Cahit	Karakullukçu	Ozgen İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi
Mehmet Sinem	Şahin Unütürk	Sila İnşaat A.Ş.	Proje Müdürü	İş Konseyi YK Üyesi
Coşkun	Yılmaz	Arkas Lojistik A.Ş.	Bölge Müdürü	İş Konseyi YK Üyesi
Abdullah Anıl	Altunkaya	Kayı İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi
Mustafa Cihad	Arslan	Samsung Makina San. A.Ş.	Dış İlişkiler Müdürü	(Genişletilmiş)
Turgay	Aytekın	Adlan Yapı ve Ticaret Ltd. Şti.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
İzzet	Ekmeçibaşı	Superlit Boru Sanayi A.Ş.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Mahmut	İyık	Gentes Şirketler Grubu	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Nurhan	Kaya	Medkon Hat İşletmeciliği Denizcilik ve Ticaret A.Ş.	Genel Müdür	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Adil	Özpak	Derby Konveyör Bant San. ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Müşfik	Tomazoğlu	Form İnşaat Tasarım Mobilya Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Abdulkadir	Turan	Best A.Ş.	Satış Müdürü	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
		Campak Temelik Bilgi İşlem Otomasyon Sağlık Hizmet. İnş. San. ve Tic. A.Ş.	Yönetim Kurulu Başkanı	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)

19

İş Konseyi Çalışan Bilgileri

Bağış Çuvalcı, Afrika Bölge Koordinatörü, +90 212 339 50 32
Evren Doğan, İş Konseyi Koordinatörü, +90 212 339 50 51
İrem Develioğlu, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 70
Saadet Gülmez, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 61
E-posta: africa@delik.org.tr

İletişim

Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti/Ankara Büyükelçiliği
Büyükelçi: Lahssan Boufares
Adres: Şehit Ersan Caddesi No: 42 06680 Çankaya - Ankara
Tel: +90 (312) 468 7719
Faks: +90 (312) 468 7593
E-posta: cezayirbe@algerianembassy.com.tr

Türkiye Cumhuriyeti Cezayir Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
Adres: Rue De L'Aqueduc Bt A3
Residence Chabani Val D'Hydra
Alger / Algerie
Tel: + 213 21 60 79 59
Faks: +213 21 60 79 51
E-posta: cezayir@ekonomi.gov.tr

T.C. Cezayir Büyükelçiliği
Büyükelçi Mehmet Poroy
Adres: Rue De L'Aqueduc Bt A3
Residence Chabani Val D'Hydra
Tel: +213 21 23 00 60
Faks: 213 21 23 01 12
E-posta: ambassade.alger@mfa.gov.tr

Faydalı Linkler

Cezayir Bahççılık ve Su Kaynakları Bakanlığı: www.mpeche.gov.dz
Cezayir Konut Bakanlığı: www.mbu.gov.dz
Cezayir Ticaret ve Sanayi Odası: www.caci.com.dz
Cezayir Gümrükler Genel Müdürlüğü: www.douane.gov.dz
Ulusal İstatistik Ofisi: www.ons.dz
Yatırımların Geliştirilmesi Ulusal Ajansı: <http://www.andi.dz>

MORİTANYA ÜLKE BÜLTENİ

2017

Moritanya

Genel Bilgiler

Resmî Adı	: Moritanya İslam Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	: Cumhuriyet
Devlet Başkanı	: Mohamed Veled Abde' Aziz (2009'dan beri)
Yüz Ölçümü	: 1,119,683 km ²
Toplam Nüfus	: 3,984 milyon
Nüfus Artış Hızı	: % 2.9
Ortalama Yaşam Süresi	: 61.4
Etnik Dağılım	: %70 Moor, %10 Halputar (Fulani ve Tukular), %10 Volof, %4.5 Soninke, %3 Bambaralar, %0.4 İmragenler
Dini Dağılım	: Müslüman %99, diğer %1
Okuma Yazma Oranı	: %58.6
Konuşulan Diller	: Arapça (resmî), Fransızca, Pulaar, Soninke, Wolof
Başkent	: Nouakchott
Başlıca Büyük Şehirler	: Nouakchott, Nouadhibou, Néma
Para Birimi	: Ugiya (MRO)
Saat Farkı	: -3
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	: Birleşmiş Milletler, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Sağlık Örgütü, Afrika Birliği, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği, Hükümetler arası Denizcilik Navigasyon Danışma Örgütü, Sahel-Sahra Devletleri Topluluğu (CEN-SAD), Saldırılmazlık ve Karşılıklı Yardım ve Savunma Anlaşması (Batı Afrika Frankofon devletleri arasında bir savunma anlaşması), Senegal Nehri Örgütü, Arap Ligi ve Birleşik Arap Emirlikleri.
Resmî Tatiller	: 1 Ocak (Yılbaşı), 1 Mayıs (İşçi Bayramı), Afrika Günü (25 Mayıs), Eid El-Fitr, Kurban Bayramı, Hicri Yılbaşı, Bağımsızlık Günü (28 Kasım), Mevlid Kandili

Siyasi Yapı

Moritanya 1960 yılında Fransa'dan bağımsızlığını almasının ardından 1961 yılında BM'e katılmıştır. Kültürel aidiyet ve etnik yapısı itibarıyla Sahra altıyla Mağribin, beyazla siyahın sınırında yer almaktadır.

Moritanya'nın demografik yapısı Arapça'nın bir diyalekti olan Hassaniye konuşan Arap ve Berberi asıllı Beyaz Moritanyalılar-Moor/Mori (%30), eski köleler-Haratin (%40) ve Afrikalı siyahlardan-Haalpulaar, Soninke, Wolof, Bambara (%30) oluşmaktadır.

Arap ve Mağrib költürü belirleyici olmakla birlikte ülke nüfusu içerisinde oranları gittikçe artan Afrika kökenli nüfus ve eski kölelerin bir kısmı kendilerini Arap ya da Mağribi görmemekte yerel özelliklerini öne çıkarmaya çalışmaktadır. Geçmişte çatışmalara dahi yol açmış bu etnik gerilim, toplumsal barış ve ülke istikrarı açısından bir risk unsuru olmaya devam etmektedir.

Yönetim şekli cumhuriyet olan ülkede 16 darbe girişimi olmuş, bunların üçü başarılı olmuştur.

Asker kökenli Cumhurbaşkanı Mohamed Ould Abdel Aziz 18 Temmuz 2009'da işbaşına gelmiş, 21 Haziran 2014 yılında yapılan seçimlerde %82 oyla Cumhurbaşkanlığına yeniden seçilmiştir.

İçindekiler

Genel Bilgiler	2
Siyasi Yapı	2
Genel Ekonomik Görünüm	3
Sektörler	4
Tarım ve Hayvancılık	4
Madencilik	4
Dış Ticaret	6
İHRACAT	6
İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	6
Moritanya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	7
İTHALAT	7
İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	7
Moritanya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)	8
Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler	8
Türkiye Moritanya dış ticareti sürekli ülkemiz lehine fazlalık vermektedir. Ülkemizden Moritanya'ya olan ihracat 2006 yılından itibaren önemli ölçüde gelişme göstermiştir. 2006 yılında 8,9 milyon dolar olan ihracatımız sürekli artış göstererek 2012 yılında 111 milyon dolara yükselmiş, 2015 yılında ise 97 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise 73,2 milyon dolara gerilemiştir. Moritanya'dan ithalatımız ise oldukça düşük düzeydedir. 2007 ve 2008 yıllarında 7 milyon doların üzerinde gerçekleşen ithalatımız 2015 yılı itibarıyla 12,8 milyon dolar, 2016 yılında ise 15,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı dış ticaret hacmi 88 milyon dolar olup, dış ticaret dengesi ise 58 milyon dolar ülkemiz lehinedir.	8
Türkiye - Moritanya Dış Ticaretinin Gelişimi	8
Türkiye ile İkili Ticaret	9
Türkiye'nin Moritanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	9
Türkiye'nin Moritanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)	10
Yatırımlar	10
Faydalı Bilgiler	12
Türkiye-Moritanya İş Konseyi	12
Yürütme Kurulu Üyeleri	12
İş Konseyi Çalışan Bilgileri	12
İletişim	13

Yeni yönetim özellikle hürriyetine kavuşmuş kölelerin entegrasyonu, yoksulluk, terör ve kaçakçılıkla mücadele konularında ciddi bir sınav vermektedir. Hükümet, bu alanlarda ABD, Batı ülkeleri ve ilgili diğer Afrika ülkeleriyle etkin işbirliği içerisinde hareket etmektedir.

Ülkenin 2010 yılından bu yana istikrarlı bir şekilde ekonomik büyüme sergilemesi, bölgede yaşanan güvenlik sorunlarının Moritanya'ya sıçramaması, Azil'in sivil ve askerî kanatları kontrol altında tutması ve yabancı yatırımcıların ülkeye girişlerini kolaylaştırıcı düzenlemelerin yapılması ülkede belirgin bir sosyal kalkınmaya vesile olmuştur.

İkili bir medis yapısına sahip olan Moritanya'da son parlamento ve başkanlık seçimleri sırasıyla 2013 ve 2014 yıllarında yapılmıştır. Ülkede çok sayıda siyasi parti bulunmakta, partilerin program ve hedefleri çok farklılık göstermemektedir. Cumhurbaşkanı, muhalefet partileriyle periyodik olarak uzlaşa toplantıları gerçekleştirmektedir.

Ülke cezaevlerinde siyasi tutuklu bulunmamaktadır. Basın edebiliğince özgürdür. Kuzey Afrika ve Ortadoğu'daki son dönemdeki gelişmelerin etkisiyle, hükümeti devirme amaçlı olmasa da, daha çok gençlerin iş bulma talepleri, kamu çalışanlarının daha iyi yaşam koşulu arzusunun dile getirildiği gösteriler gözlemlenmektedir.

Genel Ekonomik Görünüm

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
GSYİH (Milyar \$)	4,3	5,1	4,8	5,1	5,2	5,4	5,2	5,4
Kişi Başına Düşen GSYİH (\$)	1.207	1.389	1.283	1.324	1.318	1.318	1.247	1.270
Reel Büyüme Hızı (%)	4,8	4,4	6,0	5,7	6,4	4,6	4,3	4,6
Toplam Dış Borç (%GSYİH)	61,9	55,0	68,2	68,8	67,2	68,8	75,0	75,7
Carl İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-0,1	-0,1	0,1	0,0	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Enflasyon Oranı (ortalama %)	6,3	5,7	5,0	4,0	3,5	3,0	5,3	5,1
Ugiya:Dolar	4,9	2,0	5,3	0,1	-0,6	5,5	13,5	5,6

Kaynak: IMF & BM, *tahmini

Moritanya ekonomisi genel olarak doğal kaynaklar, madencilik ve balıkçılık sektörlerine dayanmakta olup, vergi gelirlerinin %90'ını karşılamaktadır. 2008 yılından itibaren ikinci sektör büyüyerek GSYİH'daki payı %28.2'ye (%15.5'i doğal kaynakların kullanılması, %7.1'i imalat, %6.5 inşaat) ulaşmıştır. Üçüncü sektörün payı ise %38 (%10.2 ulaştırma ve telekomünikasyon, %7.6 ticaret, restoran ve otel, %10.2 diğer hizmetler) olmuştur. Birinci sektöre bakıldığında zaman bakiçlik, akuaçikültü ve balık üretim tesisleri ve besicilik ve tarım sektörlerindeki daralma sektörü olumsuz etkilemiştir. Genel olarak ülke ekonomisi iyi bir ekonomik performans sergilemesine rağmen kişi başına düşen gelirin düşük olması ve yüksek işsizlik hala devam etmektedir.

Dünya Bankasının Doing Business 2016 raporuna göre Moritanya 165. sırada yer almıştır. Ülke iş yapabilirlik açısından uzun süren ve pahalı prosedürler, iş yapabilmek için gerekli olan yüksek sermaye nedeniyle (bölgedeki en yüksek sermaye) ve sıkı istihdam yasası nedeniyle kayıtdışı sektörü daha aktif duruma getirmektedir.

Ülkenin en dinamik sektörleri, inşaat, balıkçılık ve ticaret olup söz konusu sektörler yüksek istihdam olanağı sağlama potansiyeline sahiptir. Moritanya ekonomisi halihazırda balıkçılık ve madencilğe dayanmaktadır. Tarım sektörü gayrisafi katma değerinin %20,1'ini, sanayi ve hizmetler ise sırasıyla %35,6 ve %44,4'ünü oluşturmaktadır.

Ülkedeki başlıca imalat sanayi daha çok, gıda ve içecek, balık işleme, çimento, inşaat malzemeleri, boya ve küçük de olsa deri işleme ve tekstildir.

Anayasal düzeye dönümesiyle doğrudan yabancı yatırımlarda da önemli bir artış beklenen ülkede Ulusal Sanayi ve Madenler Kurumu (SNIM) büyük yatırım programı için fon temin etmiş olup SNIM, kısa vadede 1 milyar doların üzerinde inşaat ve genişleme faaliyetleri gerçekleştirecektir. Ülkedeki siyasi istikrar ortamının telekomünikasyon ve bankacılık gibi sektörlerde de büyümeyi teşvik etmesi beklenmektedir. Moritanya hükümeti özellikle tarım, enerji, altyapı projelerine ağırlık verecektir.

Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Tarım sektörünün GSYİH'ye katkısı son beş yılda ortalama %20 olurken bunun %80'i hayvancılıktan kaynaklanmaktadır, sektör istihdamın yaklaşık %50'sini karşılamaktadır. Moritanya'nın tarım potansiyeli incelendiği zaman ülkenin 500.000 hektarlık bir tarım alanına sahip olduğu görülmekte olup bu rakam toplam arazinin %1'ine denk gelmektedir. Sektörün ülkenin tahıl tedarikine katkısı %30 dolayındadır. Moritanya'da başlıca mısır, pirinç, hurma, fasulye, mısır ve sorgum üretilmektedir. T.C. Ekonomi Bakanlığı'ndan alınan bilgiye göre hububat üretiminin yeterlidir (120-130 bin ton civarında hububat üretimine karşılık 250-300 bin tonluk ithalat gerçekleştirilmektedir). Moritanya'da Senegal Nehri Vadisi ve ülkenin kuzey bölgesinde yer alan bölgelerde tarım yapılabilmektedir. Vadiye genel olarak ticari ve sanayi amaçlı üretim söz konusu iken diğer bölgede daha çok geçimlik tarımın söz konusu olduğu belirtilmiştir.

Moritanya'nın hayvancılık potansiyeline bakıldığı zaman; sektör büyümenin başlıca sektörlerinden olup, büyümenin önemli motorlarından biri olan hayvancılık sektörü GSYİH'nin %13,6'sını oluşturmaktadır.

Balıkçılık - Balıkçılık - Hayvancılık

- 1,3 milyon deve
- 1,7 milyon siğir
- 16 milyon küçükbaş hayvan bulunmaktadır,

ülke kırmızı ette fazla vererek yıllık yaklaşık 75.000 tonunu (yaklaşık %40) ihraç etmektedir. Aynı zamanda süt, deri ve kürk üretimi için de uygun ortam bulunmaktadır.

Madencilik

2009 yılının sonundan itibaren madencilik Moritanya'nın büyüme kaynağı olarak etkin bir rol üstlenmiştir. Madencilik sektörünün GSYİH içindeki payı 2006 yılında %12,2 olarak gerçekleşirken, 2012 yılında %26,4 olmuştur. Sektöre en büyük katkı demir cevheri verirken, altının sektördeki yeri her geçen gün büyümektedir. Madencilik sektörü 2012 yılında ihracatın %66'sını oluşturmıştır. Ülkede genel olarak demir, uranyum, elmas, nikel, lityum, süs taşları, benil, bakır ve altın madenleri bulunmaktadır.

Dış Ticaret

Dünyanın en fakir ülkelerinden birisi olan Moritanya'nın dış ticaret verileri de oldukça düşük düzeylerde seyretmektedir. Ülkede bugüne kadar ihracatın artırılması yönünde gösterilen çabalar ihracatta belirli miktarlarda artışları beraberinde getirmiş olsa da ülkenin ihracat kapasitesinin oldukça düşük olması ve birkaç temel ürün dışında özellikle ihracata yönelik sanayinin gelişme göstermemiş olması nedeniyle de ihracat artış hızı sınırlı kalmaktadır.

	2013	2014	2015
Ihracat (Milyon Dolar)	2,462,517	2,139,811	2,113,313
İthalat (Milyon Dolar)	3,978,492	3,641,758	2,637,116
Denge	-1,515,975	-1,501,947	-523,803
Hacim	6.441.009	5.781.569	4,750,429

Kaynak: Trade Map

İHRACAT

Uluslararası Ticaret Merkezinin (ITC) verilerine göre Moritanya'nın 2010 yılı ihracatı 725 milyon dolar iken, 2013 yılında 2,463 milyon dolar ile maksimum değere ulaşmış, 2015 yılında ise ITC'nin geçici verilerine göre 2,113 milyar dolara gerilemiştir. Moritanya ihracatı dörtilü bazda 50 civarında farklı üründe gerçekleştirilmiştir. Bu ihracatın da %28,7'sini demir cevheri ihracatı, %15,6'sını bakır cevheri ihracatı, %28,7'sini su ürünleri ihracatı, %12'sini de altın ihracatı oluşturmıştır. Bu dört ürün grubu toplam ihracatın %85'ini oluşturmıştır.

Moritanya'nın ülkeler itibarıyla ihracatında en önemli ülke Çin halk Cumhuriyeti olup, Çin'in Moritanya'nın ihracatındaki payı %35,3'dür. Çin'i İsviçre, İspanya, Japonya ve Almanya takip etmektedir. Türkiye'nin ise Moritanya'nın ihracatındaki payı %1'in altında olup, 17. sırada yer almaktadır.

Ihracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

SIRA	ÜLKELER	2013	2014	2015
1	TOPLAM	3.386.902	3.106.760	2.113.313
2	Çin	1.728.522	1.170.580	745.118
3	İsviçre	329.825	337.526	254.078
4	İspanya	114.716	161.136	198.382
5	İtalya	256.072	199.182	154.568
6	Japonya	148.773	105.275	130.655

Kaynak: Trade Map

Moritanya Hükümeti madencilik sektöründe gerçekleştirilecek yatırımlar için şeffaf ve risksiz bir ortam yaratmak için çalışmalarını devam ettirmektedir. Bu doğrultuda Hükümet yetenmleri arttıracak projeler üzerinde çalışmaktadır. Bu projelerden bazıları aşağıda yer almaktadır:

1. Madencilik Sektörünün Kurumsallaştırılması Projesi (Le Projet de Renforcement Institutionnel du Secteur Minier-PRISM): proje kapsamında Moritanya Hükümeti kalkınma konusunda birlikte çalıştığı ortakları ile birlikte madencilik sektörüne özel yatırımları çekmek için rekabetçi bir ortam oluşturmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda ülke topraklarının %'ünü kapsayacak bir kartografya çalışması başlatılmıştır. Ülke genel gerçekleştirilen çalışına 1/500.000, Reguibat ve Mauritaniides bölgeleri ise 1/200.000 olacak şekilde hazırlanmıştır.
2. 2005 yılında Doğal Madenleri İşleme Endüstrisi Transparanlık İnisiyatifiine (Extractive Industries Transparency Initiative- EITI) üye olmuştur. Söz konusu üyelik çerçevesinde Maden Denetim Müdürlüğü kurulmuş, daha net ve daha tasarlanmış bir idari bir süreç oluşturulmuştur.
3. Yeni bir Madenler Kanunu oluşturularak, yatırımcılar için teşvikler ve rekabetçi ortam oluşturuldu.
4. 2012 yılında yeni bir Hidrokarbon Kanunu oluşturularak Moritanya'nın petrol faaliyetleri düzenlendi.
5. 2011 Kasımında bir Madencilik Okulu açılarak sektörün daha iyi tanıtılması ve kalkındırılması hedeflendi.

2001 yılında Chinguetti ve çevresinde petrol keşfedilmesinin ardından 2006 yılında ülkede petrol üretimine başlanmıştır. 2015 yılı verilerine göre Moritanya dünya petrol üretiminde 90. sırada yer almaktadır. Doğal gaz rezervleri 28,32 milyar m³ olan ülkede henüz doğal gaz üretimi başlamamıştır.

Bakır: Moritanya 2006 yılından itibaren Guelb Moghreïn bölgesinde bakır madeni çıkartmaktadır. Söz konusu bölge başkent Nuakşot'un 250 km kuzey-doğusunda yer almaktadır. Söz konusu bölgedeki bakır madenlerinin yaklaşık 19 milyon ton (IM) rezervi sahip olduğu kanıtlanırken, %0,50 içeriğe sahip yaklaşık 11 Mt kopuk bakır (cuvire coupée) rezervi olduğu tahmin edilmektedir. Altın: Moritanya'da başlıca iki altın sahası vardır: Taïstait altın madeni (yıllık üretimi 140.000ton) ve Guelb Moghreïn (yıllık üretimi 60.000 ton) bölgesi.

Demir: Moritanya'nın yaklaşık bir milyar ton demir cevheri var olup yıllık üretim 12 milyon tondur. Demire ilişkin bütün faaliyetler Ulusal Madencilik Endüstrisi Kurumu (Societe nationale des industries minières- SNIM) ve Guelb El Aouj bölgesindeki ortaklar tarafından gerçekleştirilmektedir. 2013'den itibaren SNIM yeni bir modernizasyon ve geliştirme programını hayata geçirmeye karar vermiştir. Bu doğrultuda yıllık üretimin 4 milyon ton daha yükselmesi beklenmektedir.

Uranyum: Son yıllarda pek çok firma uranyuma ilgi göstermeye başlamış ve keşif çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Keşif çalışmaları Zednes bölgesindeki Bir En Nar bölgesinde gerçekleştirilmektedir. **Ciment:** Moritanya sahip olduğu Mauritanie-Ciment ve Mauritano-Française des Ciments SA fabrikaları ile yıllık 850Mt üretim yapmaktadır, üretim kapasitenin %38'ine denk gelmektedir. Yerel tüketim yıllık 250.000 metrik ton olup kişi başına ortalama 75 kilo düşmektedir. Söz konusu üretim fazlası Maliye ihraç edilmekte birlikte yeterli altyapının olmaması nedeniyle ulaşımda sıkıntılar yaşanmaktadır.

Yukarıda belirtilen madenler dışında kuartz, elmas, krom, platin grubu ürünler, fosfat ve değerli taşlar için de arama çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

DeBeers, Rex Mining, Rio Tinto and Aston gibi birçok ünlü dev madencilik firması Moritanya'da faaliyet göstermektedir. 1998'de, Aston şu anda altınla birlikte ülkede ilgi duyulan bir diğer maden olan elmasın Moritanya'daki varlığını keşfetmiştir.

Moritanya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	ÜRÜNLER	2013	2014	2015
	TOPLAM	2.462.517	2.139.811	2.113.313
'2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	1.269.225	854.241	605.469
'2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	303.514	216.538	329.770
'0307	Yumuşakçıklar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış vs.)	199.431	227.096	299.104
'0303	Balıklar (dondurulmuş)	167.485	288.337	287.228
'7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	352.869	322.171	254.053

Kaynak: Trade Map

İTHALAT

ITC geçici verilerine göre Moritanya'nın 2015 yılı ithalatı 2,637 milyar dolardır. İthalatta şeker, buğday, palm yağı ve petrol yağları takip etmiştir.

2015 yılının geçici verilerine göre Çin Moritanya'nın ithalatında en önemli yeri tutmaktadır. Çin'in Moritanya'nın ithalatındaki payı %30,5'tir. Çin'i Fransa, Fas ve İspanya takip etmektedir. Moritanya'nın ithalatında Türkiye %3,7'lik payı ile 9. sırada yer almaktadır.

İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)

SIRA	ÜLKELER	2013	2014	2015
1	TOPLAM	3.657.217	3.642.138	2.637.116
2	Çin	598.451	756.947	803.838
3	Fransa	293.466	278.558	199.986
4	Fas	141.089	171.681	162.203
5	İspanya	180.406	209.403	151.731
6	Brezilya	180.196	106.095	141.696

Kaynak: Trade Map

Moritanya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	ÜRÜNLER	2013	2014	2015
	TOPLAM	3.978.492	3.641.758	2.637.116
1701	Kamış/pancar çekeri ve kimyaca saf sakkaroz [katı halde]	19.098	12.726	142.015
1001	Buğday ve mahlut	107.181	110.390	119.163
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	8.681	7.443	79.413
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	733.632	686.184	70.482
5208	Pamuklu mensucat [ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk iğrenler](m2. ağırlığı 200 gr. geçmeyenler)	628	405	66.441

Kaynak: Trade Map

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler

Türkiye Moritanya dış ticareti sürekli ülkemiz lehine fazlalık vermektedir. Ülkemizden Moritanya'ya olan ihracat 2006 yılından itibaren önemli ölçüde gelişme göstermiştir. 2006 yılında 8,9 milyon dolar olan ihracatımız sürekli artış göstererek 2012 yılında 111 milyon dolara yükselmiş, 2015 yılında ise 97 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise 73,2 milyon dolara gerilemiştir. Moritanya'dan ithalatımız ise oldukça düşük düzeylerde dir. 2007 ve 2008 yıllarında 7 milyon doların üzerinde gerçekleşen ithalatımız 2015 yılı itibarıyla 12,8 milyon dolar, 2016 yılında ise 15,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı dış ticaret hacmi 88 milyon dolar olup, dış ticaret dengesi ise 58 milyon dolar ülkemiz lehinedir.

Türkiye - Moritanya Dış Ticaretinin Gelişimi

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2011	75.443.613	15.062.461	90.506.074	60.381.152
2012	110.989.717	4.188.819	115.178.536	106.800.898
2013	103.808.016	3.633.241	107.441.257	100.174.775
2014	91.796.247	15.909.262	107.705.509	75.886.985
2015	97.159.087	12.871.371	110.030.458	84.287.716
2016	73.206.424	15.128.909	88.335.333	58.077.515
2016 Ocak-Haziran	36.717.240	4.812.125	41.529.365	31.905.115
2017 Ocak-Haziran	41.705.132	17.237.632	58.942.764	24.467.500

Kaynak: TÜİK

8

Türkiye ile İkili Ticaret

Moritanya'dan ürünler itibarıyla ithalatımız oldukça sınırlı sayıda üründe gerçekleşmektedir. 2015 yılında dörtlü bazda 9 ürün ithalati gerçekleşmiştir. Moritanya'dan ürünler itibarıyla ithalatımızda et, sakatat ve deniz hayvanı unu ve pelletleri, balık yağları, hayvan derileri, yağlı tohumlar ve balıklar en önemli yeri tutmakta olup, et, sakatat ve deniz hayvanı unu ve pelletleri ithalatımız 2015 yılı toplam ithalatımızın %85'ini oluşturmıştır.

2016 yılında Moritanya'ya ürünler itibarıyla ihracatımızda % 8'lik payı ile demir veya alaşimsız çelikten çubuklar en önemli yeri tutmaktadır. İkinci sırada yer alan halı ve yer kaplamaları ihracatımız ise özellikle son yıllarda artış göstermiş olup, toplam ihracatımızdaki payı % 6,5'tir. Moritanya'ya ihracatımızda diğer önemli ürünler makarnalar, demir çelikten inşaat ipe inşaat aksamları, çimento ve hijyenik havlular ve bebek bezleridir.

Türkiye'nin Moritanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

GTİP	ÜRÜNLER	2014	2015	2016
	TOPLAM	91.796.247	97.159.087	73.206.424
7214	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKLEN ÇUBUKLAR (DÖVÜLMÜŞ, SICAX HADDELENMİŞ,)	12.827.363	2.358.257	5.902.765
5702	DOKUNMUŞ HALILAR VE DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN DİĞER YER KAPLAMALARI	6.632.372	5.217.044	4.771.823
1902	MAKARNALAR VE KUSKUS	4.490.704	3.670.769	4.349.994
7308	DEMİR VEYA ÇELİKLEN İNŞAAT VE İNŞAAT AKSAMI, İNŞAATTA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANMIŞ DEMİR VEYA ÇELİK	818.768	2.922.486	4.220.308
2523	ÇİMENTO	9.568.791	15.388.219	3.620.077

Kaynak: TÜİK

9

Türkiye'nin Moritanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

Moritanya'dan ürünler itibarıyla ithalatımız oldukça sınırlı sayıda üründe gerçekleşmektedir. 2016 yılında dörtlü bazda 9 ürün ithalati gerçekleşmiştir. Moritanya'dan ürünler itibarıyla ithalatımızda et, sakatat ve deniz hayvanı unu ve pelletleri, balık yağları, hayvan derileri ve balıklar en önemli yeri tutmakta olup, et, sakatat ve deniz hayvanı unu ve pelletleri ithalatımız 2016 yılı toplam ithalatımızın %90'ını oluşturmıştır.

GTİP	ÜRÜNLER	2014	2015	2016
	TOPLAM	15.909.262	12.871.371	15.128.909
2301	ET, SAKATAT, DENİZ HAYVANI VS. (YEMEYE UYGUN OLMAYAN) UNU, PELLETLİ, KIKIRDAKLARI (DONYAŞI TORTUSU)	11.993.894	10.957.454	13.651.107
1504	BALIKLARIN VEYA DENİZ MEMELİLERİNİN KATI VE SIVI YAĞLARI	1.602.793	1.071.752	852.184
4102	KOYUN VE KUZULARIN HAM DERİLERİ	403.800	373.500	442.002
0303	BALIKLAR (DONDURULMUŞ)	65.330	93.896	104.117
0302	BALIKLAR (TAZE VEYA SOĞUTULMUŞ)	186.229	50.901	65.611

Kaynak: TÜİK

Yatırımlar

Moritanya doğrudan yabancı yatırımlara açıktır. Ülke özellikle balıkçılık, maden ve hidrokarbon sektörlerinde yatırımların iğsini çekmektedir. 2009 yılında seçilen mevcut hükümet söz konusu sektörlerde ve diğer sektörlerde de yatırımları artırmak için çalışmalarını devam ettirmektedir. Bu doğrultuda, IMF, Dünya Bankası ve uluslararası kuruluşlar ile yakın çalışan Moritanya Hükümeti altyapı projelerine önem vererek, yasalari güncelleyerek düzenlemeler yapmaktadır.

Ayrıca Moritanya 1997 yılından itibaren 10 Haziran 1958 tarihli Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve İcrası Hakkındaki New York Konvansiyonunun tarafı olmuştur. Ayrıca Dünya Bankası Grubunun bir üyesi olan Çok Taraflı Yatırım Garantisi Kurumu (MIGA), Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezi'nin (ICSID) üyesidir.

Yatırım kanunu Temmuz 2012'de güncellenmiş, doğrudan yatırımları destekleyen, bürokratik prosedürleri azaltan ve yatırım güvenliğini artıran değişiklikler gerçekleştirmiştir. Söz konusu kanun, özel sektörü kalkınması için teşvik ederken, girişimciliği ve rekabetçiliği desteklemektedir.

Yatırımlarda gerçekleştirilecek kontratlar Ticaret ve Medeni Kanun tarafından korunmakta olmasına rağmen icra mahkemeleri ve uzlaştırma mekanizmaları yavaş çalışmaktadır.

İşin ve elektrik dağıtım gibi devlet kontrolündeki sektörler dışında, Moritanya'nın yabancı yatırımlara ilişkin herhangi bir ayırım politikası bulunmamaktadır. Madencilik, balıkçılık, tarım, bankacılık, petrol ve teknoloji sektörleri yatırım konusunda ön plana çıkmaktadır.

Moritanya Hükümeti yabancı yatırımların ülke hukukuna uygunluğunu gözlemlemek için gazetleme mekanizmasını oluşturmuştur. Söz konusu mekanizma Ekonomi ve Kalkınma Bakanlığı bünyesinde

faaliyet gösteren Konsolide Yatırım Ofisi tarafından yürütülmekte olup, söz konusu ofis 2011 yılında iav edilmiş ve Haziran 2012 tarihinde Yatırım Kanununda gerçekleştirilen revizyon doğrultusunda Özel Sektörü Kalkındırma Ofisi (Direction Générale pour la Promotion du Secteur Privé) oluşturulmuştur. Ofis Ekonomi ve Kalkınma Bakanlığı bünyesinde faaliyetlerine devam etmekte ve üç bölüme ayrılmıştır: Özel Sektör Yatırımlarını Destekleme ve Uluslararası İşbirliği Ofisi, Tek Kapı Sistemi (Gulchert Unique- one-stop shop) ve Çevre İşleri Yatırımlarını Artırma ve Teşvik Ofisi.

Eylül 2013'de yürürlüğe girmesi planlanan sistem ile birlikte Yatırım Kanunu çerçevesinde yatırımcıların Tek Kapı Sistemine başvurarak bir yatırım sertifikası almaları gerekecektir. Söz konusu serifikanın başvuru gününden sonra en fazla 10 gün içerisinde verilmesi esas alınacak ve 10 gün içerisinde olumlu/olumsuz cevap gelmemesi durumunda serifikası verilmiş kabul edilecektir.

Madencilik, petrol ve balıkçılık sektörlerinde yatırım yapacak firmaların ilgili Bakanlıklar ile temasa geçmelidir. Söz konusu sektörlerdeki yatırımlar Bakanlar Kurulu kararı ile uygulanmaya başlayacaktır.

Yatırımcıların Moritanya'dan yurtdışına gerçekleştirilecek para transferlerinde herhangi bir kısıtlama yoktur. Yerel paraları, ugiya, konvertible olup, ihracatı yasaktır. Moritanya Merkez Bankası döviz opsiyonlarını satışını gerçekleştirmekte ve serbest piyasa ugiya'nın değerini belirlemektedir.

Yeni Yatırım Kanunu sayesinde bütün yatırımcılar devletleştirme, istisnak ve el koymaya karşı korunmaktadır. Ayrıca yatırımcılara, ücretsiz arazi tahsisli, vergi indirimi ve erteleme, yatırımda kullanılacak araç-gerecin vergisiz ithalati konusunda teşvik sağlanmaktadır. Ayrıca önceliklendirilmiş sektörlerde ve Serbest Ekonomik Bölgelerde faaliyet gösteren firmalar vergi avantajları sağlanmaktadır. Yatırım Kanunu yatırım teşviklerinin genel çerçevesini belirlemiş olup şartları hükümet ile müzakere etme imkanı vardır.

Moritanya'nın Arap Magreb Birliği (Cezayir, Fas, Libya, Tunus), Suudi Arabistan, Fransa, Belçika, Romanya, Burkina Faso, Kamerun, Gambia, Gana, Moritanya, İtalya, Lübnan, Katar, Yemen, Mısır ve Arap Ligi ile ikili yatırım anlaşmaları bulunmaktadır. 2012 yılında 4,350 milyon dolar doğrudan yabancı yatırım stoğu bulunan ülkede, 2015 yılında bu rakamlar 6,470 milyon dolara yükselmiştir. 2015 yılı için doğrudan yabancı yatırımlar GSYİH'nin %1,8'ini oluşturmaktadır.

10

11

Faydalı Bilgiler

Türkiye-Moritanya İş Konseyi
Kuruluş Yılı: 2011
Türk Tarafı Başkanı: Zeynel Abidin KAYMAK
Firma / Ünvan: Zak Grup – Zak Parke Ahşap ve Orman Ürünleri İth. İhr San. Tic. Ltd. / Yönetim Kurulu Başkanı
Karşı Kanat: Moritanya Ulusal İşverenler Birliği
Karşı Kanat Başkanı: Ahmed Baba AZIZI
Web Adresi: www.zakgrup.com

Yürütme Kurulu Üyeleri

Ad	Soyad	Firma	Ünvan
Zeynel Abidin	Kaymak	Zak Grup - Zak Parke Ahşap ve Orman Ürünleri İth. İhr San. Tic. Ltd.	İş Konseyi Başkanı
Eyüp Vural	Aydın	Phd Strateji Danışmanlık Hizmetleri A.Ş.	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Osman	Kocaman	Akua Group Su Ürünleri A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
Gihad	Avcı	Avcı Global İnşaat Mühendislik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	İş Konseyi YK Üyesi
Zafer	Gür	Enka İnşaat ve Sanayi A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
Ömer Faruk	Coşkun	Mormarin Balıkçılık Yatırım A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Sami	Özdağ	Saray Holding A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi

İş Konseyi Çalışan Bilgileri
Barış Çuvalcı, Afrika Bölge Koordinatörü, +90 212 339 50 32
Evren Doğan, İş Konseyi Koordinatörü, +90 212 339 50 51
İrem Develioğlu, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 70
Saadet Gülmez, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 61
E-posta: info@mkonseyi.org.tr

İletişim

T.C. Moritanya İslam Cumhuriyeti Nuaşot Büyükelçiliği
Ambassade de Turquie Hotel Tifela
Avenue Charles de Gaulle,
BP 40157 Nouakchott, MAURITANIE
Telefon: +222 4525 7400
Faks: +222 4525 7429
E-mail: ambassy.nouakchott@mfa.gov.tr

Moritanya İslam Cumhuriyeti Büyükelçiliği
Sn. Mohamed Ahmed Lehwelrthi
Oran Mah., Şemsettin Bayramoğlu Sok., No:7, Çankaya / ANKARA
Telefon : +90 (312) 491 7063
Faks: +90 (312) 491 7064
E-Mail: ambassy.moritanya@diplomasi.gov.tr
Çalışma Saatleri: Pazartesi-Cuma 9.00- 12.00 / 13.00-15.30

SENEGAL ÜLKE BÜLTENİ

2017

İçindekiler

Genel Bilgiler	2
Siyasi Yapı	2
Genel Ekonomik Görünüm	3
Yıllık GSYİH Büyüme Oranları (%)	4
Yıllık Enflasyon Oranları (%)	5
Sektörler	5
Tarım	5
Sanayi	6
Turizm	7
Ulaştırma ve İletişim	7
Enerji	9
Dış Ticaret	9
Ülkenin Dış Ticareti (1000 \$)	9
İthalat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	Error! Bookmark not defined.
Senegal'in İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)	10
İhracat yaptığı başlıca ülkeler (1000\$)	Error! Bookmark not defined.
Senegal'in İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	11
Yatırımlar	12
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon dolar)	12
Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler	13
Türkiye ile İkili Ticaret	13
Türkiye - Senegal Dış Ticaret Göstergeleri (ABD Doları, 1000)	13
Türkiye'nin Senegal'e İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)	13
Türkiye'nin Senegal'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)	14
Türkiye ile Senegal Arasında Ticari ve Ekonomik İlişkiler	14
İşbirliği İmkanları	15
Faydalı Bilgiler	16
Yürütme Kurulu Üyeleri	17
İletişim	19

SENEGAL

Resmî Adı	: Senegal Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	: Cumhuriyet
Cumhurbaşkanı	: Macky Sallé (2012'den beri)
Yüz Ölçümü	: 192.000 km ²
Toplam Nüfus	: 15.406.000
Nüfus Artış Hızı	: % 2,7
Ortalama Yaşam Süresi:	63,3
Etnik Dağılım	: Wolof %44, Fulani %24, Serer %15, diğer %17
Dini Dağılım	: Müslüman %92, yerel dinler %6, Hristiyan %2
Okuma Yazma Oranı	: %49,7
Konuşulan Diller	: Fransızca (resmî), Wolof ve Fulani
Başkent	: Dakar
Başlıca Büyük Şehirler	: Dakar, Thies, Mbour
Para Birimi	: CFA Frankı
Saat Farkı	: -2
Resmî Tatiller	: 1 Ocak (Yeni Yıl), 4 Nisan (Bağımsızlık Günü), 1 Mayıs (İşçi Bayramı) , 15 Ağustos (Hamsin Yortusu), 1 Kasım (Azizler Günü), 25 Aralık (Noel)
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar:	ACP, AfDB, AU, CPLP (yardımcı), CEDEAO, FAO, FZ, G-15, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MONUSCO, NAM, OIC, OIF, OPCW, PCA, UEMOA, UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, Union Latina, UNMIL, UNOCI, UNWTO, UPU, WADB, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Siyasi Yapı

Senegal bağımsızlığını 4 Nisan 1960 tarihinde Fransa'dan kazanmıştır. Ülkede çok partili laik cumhuriyet yönetimi bulunmaktadır. Parlamentosu iki bölümden oluşmakta, güçlü bir başkanlık sistemi bulunmaktadır ve yargı yönetimin ayrılmış durumdadır.

Yönetimde Afrika ülkeleri arasında eşine nadiren rastlanılan şekilde bugüne kadar hiçbir darbe girişimi yaşanmamıştır. 1981 yılında yönetim gücü Sengor'dan Diouf'a barışçıl ve tamamen demokratik biçimde devredilmiştir. 2000 yılında da yine aynı şekilde bu defa Diouf'dan Wade'ye tamamen demokratik seçim ile devredilmiştir. Ulusal Meclis başkanlık seçiminden ayrı olarak seçilen 150 üyeden oluşmaktadır.

Senegal'in doğal madenleri arasında fosfat ve demir filizi en bilinen madenlerdir. Bunun yanı sıra henüz yeterince işlenmemiş olan altın, bakır, titanyum ve odun kâmiürü de bulunmaktadır. Ayrıca son yıllarda değerlendirilmeye başlanan madenler de ortaya çıkmaktadır.

Senegal genç bir nüfusa sahiptir. 2009 yılında nüfusun %64'ü 25 yaşın altındadır. Ülkede nüfustan hızla gençleşmeyle birlikte, bu artışta komşu ülkeler olan Gine, Mali ve Gine-Bissau'dan gelen göçmenler de önemli rol oynamaktadır.

Genel Ekonomik Görünüm

Senegal, Fransızca konuşulan Batı Afrika ülkeleri arasında sıralı gelişmişlik düzeyi açısından Fildişi Sahil'den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Bu başarının temeli, 1994 yılında başlatılan ve önceki ekonomi politikalarına göre çok sayılabilecek tedbirler içeren yapısal reformlara dayanmaktadır. Kamu tarafından belirlenmekte olan fiyatların serbest bırakılması ve kamu teşviklerinin kaldırılması bu tedbirlerden bazılarıdır. Ülke 2011 yılı başındaki politik sorunların da üstesinden gelecek, takip eden yıllarda özellikle altyapı yatırımları ve enerji sektöründeki sorunların giderilmesi ile yeniden hızlı büyüme trendine girmiştir.

Ülke ekonomisi tarıma dayalı olup, doğal kaynaklar oldukça sınırlıdır. Tarım sektörü halihazırda işgücünün %70'ine istihdam sağlayan en önemli sektördür. Bu nedenle ülke ekonomisi, iklim koşullarına, uluslararası piyasalardaki gelişmelere ve hammadde fiyatlarına aşırı duyarlıdır. Turizm de en önemli döviz kazandırıcı sektördür.

İhracatın çeşitlendirilmesi, cari açık, çift haneli ve giderek artan işsizlik oranı ve yoksulluk Senegal ekonomisinin başlıca sorunlarıdır. Yoksulluğun giderilmesi için yıllık en az %7 reel büyüme kaydedilmesi gerektiği belirtilmekte ancak bu oranlara ulaşılamamaktadır. Özellikle genç nüfus işsizlik konusunda daha büyük sıkıntı içindedir. Bu durum, Avrupa ülkelerine yasa dışı göç olgusunu da sürdürmektedir. %10 civarındaki işsizlik, sağlık koşullarının ve eğitim seviyesinin yetersizliği nedeniyle her yıl artmaktadır.

	2012	2013	2014	2015	2016
GSYİH (milyar\$)	11,7	12,5	12,9	11,6*	12,1*
KİŞİ BAŞI GSYİH (\$)	848	877	879	764*	774*
BÜYÜME (%)	4,4	3,6	4,4	6,5*	6,7*
İhracat (milyar \$)fob	2,8	2,8	3,1	3,5*	3,8*
İthalat (milyar \$)fob	5,6	5,9	6,4	6,8*	7,3*
Dış Borçlar (milyar \$)	4,9	5,2	5,7	5,4*	5,8*

Kaynak: BAI

*Tahmini

Öçekleri küçük olmakla birlikte, Senegal ekonomik bakımdan bulunduğu bölgede en başarılı ülke konumundadır. Bu başarının temeli 1994 yılında başlatılan ve önceki ekonomi politikalarına göre çok sayılabilecek tedbirler içeren yapısal reformlara dayanmaktadır. Bunlar arasında kamu tarafından belirlenmekte olan fiyatların serbest bırakılması ve kamu teşviklerinin kaldırılması önemli yere sahiptir. Ekonomi kısa vadede gerileme yaşamış, fakat ardından toparlanarak kararlı bir büyüme çizgisine girmiştir.

Ekonomideki yapısal sorunlar ve dünya genelinde (özellikle Avrupa ve Çin ekonomilerinde) devam eden belirsizlik sebebiyle Hükümetin orta vadede hedeflediği yıllık %7-8 reel ekonomik büyüme oranlarına ulaşması zor görünmekte birlikte; özellikle enerji, altyapı, tarım, balıkçılık, turizm, tekstil, bilgi teknolojileri ve madencilik sektörlerinde kamu ve özel sektör yatırımları istenen düzeyde gerçekleşirse daha sürdürülebilir büyüme oranlarına erişilebileceği tahmin edilmektedir. Enerji arzındaki kısıtlılık sorunu kıyılarıdaki petrol rezervlerinin keşfi ile çözüldüğü takdirde de ticaret ve sanayideki gelişim ekonomik büyümeyi canlandıracaktır. Çin ve Körfez ülkeleri kaynaklı yatırımların yanı sıra bağış şekildeki yatırımlar da ekonomik büyümede etkili olacaktır.

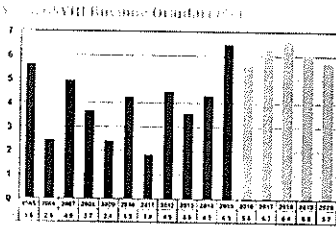
Senegal ekonomisinin 2016 yılında %6,5 oranında büyüdüğü tahmin edilmektedir. Ekonomik büyüme için 2017 yılı öngörüsü ise %6,1'dir. Hükümetin orta vadeli, yıllık reel GSYİH büyüme hedefi %7,8'dir; ancak bu iyimser olmaktan da ötedir. Çünkü ekonominin yapısal kısıtlamaları ve daha zayıf bir dış bağlam bulunmaktadır. Bununla birlikte, özellikle enerji, altyapı, tarım, balıkçılık, turizm, tekstil ve bilgi teknolojisi alanlarındaki yüksek kamu ve özel yatırımlar, istikrarlı ekonomik genişlemenin temelini almaya devam edecektir.

Senegal'in enerji krizi, önemli bir aşağı yönlü risk olmaya devam etmektedir. Yetkiler yine de enerji kaynaklarını iyileştirme çalışmalarını sürdürmekte olup, elektrik arzı 2011 yılından beri önemli oranda iyileşme göstermiştir. 2011'de 912 saat olan elektrik kesintisi 2016'da 73 saate düşmüştür. Bu iyileşme, ticaret ve sanayideki etkinliklere de destek olacaktır.

Açık denizdeki petrol aramaları devam etmektedir. Birleşik Krallık merkezli Carn Enerji, 2014'te bulunduğu iki önemli offshore petrolünden sonra 2015-2017 yıllarındaki açık deniz petrol arama planını takip etmektedir.

Reel GSYİH'nin 2017'de %6,1 olması öngörülmektedir. Bunda baskı altındaki dış ortamın [Euro Bölgesi'ndeki yenilenmiş belirsizlik] ve daha pahalı ithal malların (özellikle petrol) etkisi büyüktür. Bununla birlikte, altyapı inşaatı ve sanayi üretimi (fosfat ve çimento üretimi dahil) ekonomik etkinliği destekleyecektir. Çin'deki ekonomik yavaşlamadan kaynaklı düş talep daralmasının ileriki yıllarda ekonomik büyüme üzerinde daraltıcı etkisi olacaktır. Madencilik sektöründeki faaliyetler, petrol dışı emtia fiyatlarındaki ılımlı bir toparlanma ile birlikte hareketlenebilir; ama düşük seyreden demir fiyatları nedeniyle demir cevheri keşif ve üretim çalışmalarında önemli bir değişime beklenmemektedir. Bankacılık, telekomünikasyon, lojistik (hava ve deniz yolu) faaliyetlerinde artış beklenmektedir.

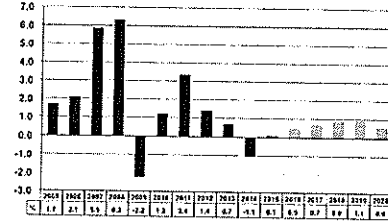
2016 yılında %0,8 olarak gerçekleştiği tahmin edilen enflasyonun 2017-2018 yıllarında %2,4 düzeyinde gerçekleşeceği öngörülmektedir. 2016 yılında bütçe açığının GSYİH'nin %4,1'ini oluşturacağı tahmin edilmekte olup, bunda hükümetin vergi tabanını genişletecek olması ve cari harcamaları rasyonelize edecek olması etkili bulunmaktadır. Ülke ekonomisi üzerinde önemli bir risk oluşturan cari açığın ise 2016 yılında GSYİH'nin %5,9'unu, 2019 yılında ise %7,6'sını oluşturacağı tahmin edilmektedir.

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

4

Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: ISA Economic Forecasts, national statistics

Sektörler

Tarım

Uzun yıllar nüfusun en önemli geçim kaynağını oluşturan yerli tarım, ülkenin özellikle Diourbel ve Kaolack bölgesinde gerçekleştirilmektedir. Ülkedeki işgücünün yarısını istihdam sağlayan sektör, ülke vatandaşının da %6'sını oluşturmaktadır. Senegal'in yerli tarım tohumundan sıvı yağ üreten tek kuruluş olan SONACOS (yeni adıyla SUNEOR) şirketi 2002 yılında almalarını 400bin tonla sınırlandırmış, bu da üretimin azalmaya sebep olmuştur. Bu kuruluş tek alıcı konumunda olup, yıllık alış fiyatını resmi olarak belirlemektedir. Senegal dünyada yerli yağ üretimi 1. sırada yer alırken, dünya piyasalarında palm ve soya yağına olan talebin artmasıyla yerli yağ talebi gerilemiştir.

Senegal'de tarım ürünlerinin üretimi teşvik edilmekte ve ayrıca ürün çeşidi artırılmaya çalışılmaktadır. Örneğin dünyada kuşkonmaz ihracatında ilk sırada yer alan Tayvan'ın teknik desteği ile 1998 yılında Senegal'de Dakar'a yakın olan Niayes bölgesinde kuşkonmaz (L'asperge) üretimine başlanmıştır. Otel ve restoranlar söz konusu ürünün önemli müşterileridir. Üretilen ürünün bir bölümü Fransa'ya ve Hollanda'ya ihraç edilmektedir. Bu ürünün yılda 2-3 kez verim alınabilmektedir. Pamuk, darı, pirinç, mısır, bezelye, fesleğen, soğan, patates, patlıcan, taze fasulye, kiraz domatesi, turuncgiller, üzüm, mango ve kavun ülkede üretilen diğer tarım ürünleridir. Ülkede balıkçılık da yaygındır.

Senegal Nehri üzerinde bulunan iki önemli baraj, 300bin hektardan daha fazla alanın sulanmasına olanak sağlamaktadır. Aynı biçimde, Gambiya Nehri üzerindeki tesisler de 100bin hektarlık alanın sulanmasını sağlamaktadır.

Hükümet, Dünya Bankası ile işbirliği içerisinde tarım sektörünü geliştirmeyi planlamaktadır. Bu alanda bahçe bitkileri üretimini geliştirmek, pazarlama olanaklarını artırmak, üreticileri desteklemek, sulama olanaklarını iyileştirmek önemli hedefler arasındadır. Bu amaçla REVA adı altında tarıma dönük planı uygulamaya konulmuştur.

İmalat sanayii açısından yukarıda da ifade edildiği üzere, Fildişi Sahili hariç Batı Afrika'nın en gelişmiş sanayine sahip olduğu söylenebilir. Sırasıyla faaliyetlerin tamamına yakını başkent Dakar ve Cap Vert (Cabo Verde) limanı bölgesinde yoğunlaşmaktadır. Sanayi sektöründe en önemli payı tarıma dayalı sanayi (özellikle yerli yağ) imalatı oluşturmaktadır.

Buğday ve mısır üretilmesi, bisküvi, süt ürünleri, bira ve alkolü içecekler, işlenmiş tütün, konserve ve baki önemli sektörler olarak değerlendirilebilir. Ayrıca en önemli maden kalemi olan fosfatın işlenmesi de imalat sanayii içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Bunların dışında tekstil, deri, kimya, kağıt, paketiye, ağız ürünleri ve inşaat malzemeleri de sanayi içinde mevcuttur.

Senegal'de pamuk üretiminin yaygınlaşması tekstil sanayinin gelişmesine olanak sağlamıştır. Ülkede pamuk üretimi, çirçirama iplik üretimi, dokuma, örgü ve hazır giyim faaliyetleri yürüten işletmeler bulunmaktadır. İplik fabrikalarının sayısı son yıllarda artmıştır. Tekstil ve hazır giyim alanındaki yatırımlara çeşitli olanaklar sağlanmaktadır. Gemi taşımacılığının ABD'ye 8 gün, Avrupa'ya 5 gün içinde olması ve UEMOA (Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği) içindeki pamuk üretiminin dış piyasalara çıkış kapasitesinin Senegal olması ülkede bu sektörü önemli katan faktörlerden bazılarını oluşturur.

Ülkede pamuğun çirçirama işlemleri SODEFITEX tarafından yapılmaktadır. Bu kuruluş işlenmiş pamukları ihraç etmekte ve bir bölümünü iplik yapan kuruluşlara satmakta olup, kapasitesi 65.000 ton pamuk çekirdeğidir. SOTEXKA-INDOSEN ve ICOTAF (SOTIBA, COSETEX ve ICOTAF'dan oluşmaktadır.) iplik, dokuma, boyama, örgü gibi alanlarda faaliyet gösteren ihracat ve ithalat yapan iki önemli kuruluştur. Hazır giyim, seyahat malzemeleri kumaşları, nakış ve ev tekstilinde de iş potansiyeli yüksektir. Afrika kumaşları özellikle Avrupa ve Amerika piyasalarında orijinal desenleri ve özellikleri sayesinde talep görmektedir.

Senegal, Avrupa Birliği'nin desteğiyle tekstil sektöründe eğitim programları uygulamaktadır. Tekstil sektörünü teşvik ve kontrol etmek ve uluslararası standartlar düzeyine çıkarmak üzere UNIDO'nun desteğiyle 2002 yılında kurulan bir birim de bulunmaktadır. Ayrıca Senegal malları AGOA (Africa Growth and Opportunity Act) kapsamında Amerikan piyasasına ve Cotonou Anlaşmasını çerçevesinde Avrupa piyasalarına gümrüksüz ve kotasız giriş yapabilmektedir. LOME Anlaşmaları ve AGOA firsatları doğrultusunda sektörün geliştirilmesine ve 1960-70'li yıllardaki gücüne tekrar kavuşturulmasına çalışılmaktadır.

Bazı tarım ve balıkçılık ürünlerini işleme, gübre ve bazı inşaat malzemeleri üretimi diğer önemli sanayilerdir. Senegal, ayrıca, sahip olduğu petrol rafinerisi ile petrol de işleyebilmektedir. Son olarak, Hindistan Tata şirketi tarafından otobüs montajı fabrikası kurulmuş, İran ise Senegal ve İran ülke adlarının kullanılmasıyla oluşturulmuş SENIRAN markası altında 2008 yılı başında binek otomobili montajı üretimine başlamıştır. Son yıllarda inşaat sektöründe çalışmaların sayısında artış olmuştur. Söz konusu artış hem konut hem de altyapı inşaatlarında görülmektedir.

Madencilik

Madencilik üretimi Senegal ekonomisinde çok büyük bir yer kaplamamaktadır. Senegal dünyanın en önemli fosfat taşı üreticilerinden biri olup, yıllık fosfat taşı üretimi 1 milyon tondur. Altın, laterit, bauxit, çimento, kireç, kireçtaşı, kü, doğal gaz, petrol, tuz ve kum gibi mineraller de üretilmektedir. Demir cevheri ve petrol keşif çalışmaları da devam etmektedir. Madencilik üretimi hava kullanan

6

bağlı olarak da değişmektedir. Örneğin altın madenciliği yağışsız sezon olan Kasım-Mayıs ayları arasında yapılabilmektedir. Altın üretimi Sabodala bölgesinde, kireçtaşı üretimi ise Sedimentary havzasının merkez batısında yaygındır. Madencilik üretiminin yeni yeni geliştiği Senegal; platin, bakır, krom, nikel, ağır mineraller, dekoratif taşlar ve yapı malzemeleri açısından da keşfedilmemiş rezervlere sahiptir. Sektöre yeni yatırımların gelişmesi için altyapının geliştirilmesi ve bu amaçla yönelik politikalar üretimi gerekmektedir. Özellikle işçi güvenliğinin sağlanması, çevre sorunlarının önüne geçilmesi ve yeni teknolojilerin kullanımı bakımından iyileştirmeler gerekmektedir.

Turizm

Senegal için en önemli döviz kazandıran sektörlerden biri olan turizm sektörü, potansiyelinin altında bir gelişim sergilemiştir. 1970-80'li yıllar turizm politikalarının ve turizmde öncelikli alanların ilk olarak belirlenmeye başladığı dönemdir. Özellikle başkent Dakar'da yoğunlaşmış olarak Pullman, Meridien, Radisson-BLU, Club Med gibi uluslararası otel zincirleri tarafından işletilen 5 yıldızlı otellerin sayısında artış görülmektedir. InterContinental uluslararası otel zincirinin Dakar'da 5 yıldızlı otel inşaatı tamamlanmıştır. Sektör özellikle Fransa ağırlıklı yabancı kaynaklı yatırımlarla bugüne kadar gelişmiştir. Yabancı turizm şirketleri arasında ağırlıklı olarak Fransa, Almanya, İtalya, İspanya ve Belçika bulunmaktadır.

Turistik bölgelerin oluşturulmasının yanı sıra Senegal'in ECOWAS (Batı Afrika Ülkeleri Ekonomik Topluluğu) ve UEMOA'ya üye olması, Saint-Louis müzik festivali gibi aktivitelerin olması, iklim ve plajların uygun olması, demokratik yönetimin ve modern İslam anlayışının bulunması turizme avantaj sağlamaktadır. Ancak önceki yıllarda Senegal'in en güzel bölgesini oluşturan Casamance bölgesinde turizmi sarsan olayların yaşanması ve istikrarlı bir kampanya yürütülmemesi, turizmin gelişmesini olumsuz etkilemiştir.

Turizm sektörü havanın sıcak ve kuru olduğu Kasım-Nisan dönemi ile nem oranının ve sıcaklığın arttığı Mayıs-Ekim döneminde canlanmaktadır. İlk dönemde turist sayısı ikinci döneme göre ortalama %49 daha fazla olmaktadır. Dakar, Thies ve Ziguinchar, turizmde canlı bölgelerdir. Gorée Adası, Dakar Saint-Louis ve Rufisque bölgesi ise kültürel turizminin başlıca merkezleridir. Doğa güzellikleri de oldukça fazladır.

Günümüzde Fransızca konuşulan Afrika ülkeleri arasında turistlerin ilk uğrak noktasını oluşturan Senegal'e gelen turistlerin çoğu Avrupalı, yarıdan fazlası ise Fransız'dır. 2014 yılında turizm gelirleri reel olarak %3,1 artmış olup, 2015 yılında turizm gelirlerinin %3,7 arttığı tahmin edilmektedir. Orta vadede ülkeye 1.5 milyon turist gelişmesi hedeflenmektedir. Bu nedenle turizm sektörünün gelişiminin önündeki engellerin aşılması, ulaştırma ve konaklama altyapısının daha da iyileştirilmesi planlanmaktadır. Turizm sektörü ülkede bir buçuk milyon kişiye istihdam sağlamaktadır.

Ulaştırma ve İletişim

Ülke içi ve komşu ülkeler arası karayolu ulaşım altyapısı hali hazırda çok yetersizdir. Ülke içi taşımacılıkta kontroller çok sıkı; polis ve jandarma tarafından her 100 km'de ortalama 2,3 kontrol yapılmaktadır. Trafik yoğunluğu, yol koşulları ve sık kontrollerden kaynaklanan gecikmeler dikkate alındığında, karayolu taşımacılığı ortalama 6km/saat gibi çok düşük bir hızda yapılabilmektedir.

Ulaşımındaki altyapı yetersizliğinden kaynaklanan maliyetin millî gelirden %4,6 gibi ciddi bir oranda kayba yol açtığı tahmin edilmektedir. Yabancı sermaye yatırımlarının önündeki en büyük engellerden biri de ulaşımdaya yaşanan sıkıntılardır.

7

Ekonomik faaliyetlerin %85'inin gerçekleştirildiği Dakar bölgesi içerisinde, 230 milyon Euro tutarında 25 km'lik bir ücretli otoyol inşası tamamlanmış olup, Dakar ile Diamniado kentini birbirine bağlayan otoyol ile ulaşımın 2 saatten 30 dakikaya düşmüştür. Söz konusu otoyolun hizmete girmesi ile bölgedeki ekonomik faaliyetlerde ciddi bir hızlanmıştır.

Senegal, Afrika'nın en güçlü telekomünikasyon sektörlerinden birine sahiptir. Telekomünikasyon sektörü GSMH'nin %7'sini oluşturmaktadır. Sabit telefon aboneliklerinin sayısı 310bin, mobil telefon aboneliklerinin sayısı ise 14,4 milyondur. Mobil telefon aboneliklerinin %99'u ön ödemeli (kontör) aboneliklerden oluşmaktadır. İnternet aboneliklerinin sayısı 237bin, internet kullanıcılarının sayısı ise 3 milyondur.

ART (Agency of Regulation of Telecommunications) telekomünikasyonun yaygınlaştırılması, gelişmesi ve tüketicilerin etkin bir biçimde korunmasından sorumlu kurumdur. Sonatel (Societe Nationale de Telecommunications) ülkenin telekomünikasyon kuruluşudur. 1985 yılında kurulmuş ve hisselerinin bir bölümü France Telecom'a satılarak 1997 yılında özelleştirilmiştir. Sonatel'in mobil telefon ve internet ile ilgili kuruluşu (Sonatel Alize) France Telecom'un marka birliği sağlama çalışmaları kapsamında 2006 yılında "Orange" adı altında yeniden yapılandırılmıştır. Şirket %61 pazar payına sahiptir.

Senegal'de Sonatel Mobiles, Sentelex ve Expresso olmak üzere 3 tane mobil telefon hizmeti veren operatör bulunmaktadır. Orange markası ile hizmet veren Sonatel Mobiles pazarın %60'ına sahiptir. France Telecom Sonatel'in %42,3'lük hissesine sahiptir. %27'lik hisse ise kamunun elinde bulunmaktadır. Lüksemburg merkezli Sentelex'in pazar payı %31 civarındadır ve Tigo markası ile hizmet vermektedir. Sudan merkezli Expresso'nun pazar payı ise %9 civarındadır.

Enerji

Senegal'de elektriğe olan talep devamlı artmaktadır. Üretim esas olarak dizel ve gaz türbinleriyle sağlanmaktadır. Ancak türbinlerin eski ve yetersiz olması nedeniyle yeterli miktarda elektrik üretilememektedir ve elektrik pahalıdır. Nüfusun elektriğe erişim oranı %30'lar civarında olup, kırsal kesimlerde bu oran %9'lara kadar düşmektedir. Elektriğe ulaşabilen kesim de düzenli ve sürekli elektrik alamamaktadır. Hemen hemen her gün kesintiler olmakta ve bu kesintiler 10 saate kadar uzayabilmektedir. Ülkenin %25'lik kesimli jeneratörlerle kendi elektriğini kendi üretmektedir. Elektrik kesintileri ekonomik faaliyetleri de kesintiye uğratmakta ve maliyetlerin artmasına yol açmakta, bu da yabancı yatırımların önündeki en büyük engellerden birini oluşturmaktadır.

Ülkenin ulusal elektrik şirketi Senelec, nakil ve dağıtım sektörlerinde tekeldir. Üretim ise sektörün serbestleştirilmesinden sonra yap-ilet-devret modeli çerçevesinde özel sektöre de açılmıştır. Senelec tek alıcı olarak bağımsız enerji üreticileriyle akm sözleşmeleri imzalamaktadır. Ancak Senelec, giderek eskiyen elektrik santrallerinden kaynaklanan bir enerji güvenliği sorunu yaşamaktadır.

Hidroelektrikle ilgili iki kuruluş bulunmaktadır. Senegal Nehri ile ilgili olan OMVS, Gambiya Nehri ile ilgili olan ise OHVG'dir. Mali'de Senegal Nehri üzerinde kurulumu olan 200 MW kapasiteli Manantali Barajı'ndan üretilen elektrik Mali, Moritanya ve Senegal tarafından paylaşılmaktadır. Senegal %33'lük bir paya sahiptir.

Dış Ticaret

Senegal dış ticaretinde sürekli açık veren bir ülkedir. 2016 yılı itibarıyla Senegal'in ihracatı yaklaşık 2,6 milyar dolar, ithalati ise 5,5 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir.

Ülkenin Dış Ticareti (1000\$)

	2012	2013	2014	2015	2016
Ihracat	2.531.665	2.660.989	2.750.172	2.611.672	2.640.277
İthalat	6.434.216	6.552.182	6.502.674	5.595.355	5.477.912
Dış Ticaret Dengesi	-3.902.551	-3.891.193	-3.752.502	-2.983.683	-2.837.635
Dış Ticaret Haccmi	8.965.881	9.213.171	9.252.846	8.207.027	2.837.635

Kaynak: Trademap

Senegal'in başlıca ihracat ürünleri ham altın, işlenmiş petrol ürünleri, dondurulmuş balık, çimento, fosforik asit, hazır çorba karışımları ve purolar, sigaralardır. İhracat yapılan başlıca ülkeler; Mali, İsviçre, Hindistan, Fildişi Sahili ve Çin'dir.

Senegal'in başlıca ithal ürünleri; işlenmiş petrol ürünleri, ham petrol, pirinç, ilaç, binek otomobilleri, telefon cihazları, buğday, malt ekstresi, eşya taşıyıcı malsus motorlu taşıtlar ve palm yağı ve

8

9

İraksyonludur. Senegal'in ithalat yaptığı başlıca ülkeler ise Fransa, Çin, Nijerya, Hindistan ve Hollanda'dır. Ülke tarihi ilişkileri nedeniyle en önemli ticari ortağı olan Fransa'dan her türlü ürünü ithal ederken, Nijerya'dan heimen hemen sadece ham petrol ithal etmektedir.

Mevsım koşulları ve kolay ulaşım imkanları değerlendirildiğinde Senegal, AB pazarına tarım ürünleri ihracatı bakımından avantajlı konumda bulunmaktadır. Ancak, AB'nin uyguladığı standartlara ulaşmada sorunları bulunmaktadır.

Senegal'in İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

G11P	Ürün Adı	2014	2015	2016
	Tüm Ürünler	2.750.172	2.611.672	2.640.277
7108	Altın	345.606	254.373	329.076
2710	Petrol yağları	446.245	346.811	262.062
303	Balıklar (dondurulmuş)	212.680	180.080	212.594
2523	Çimento	185.669	177.283	209.004
2809	Difosfor pentaoksit	103.849	158.938	196.667

Kaynak: Trademap

Senegal'in İthalatında Başlıca Ürünler (1000 dolar)

Ülke	2014	2015	2016
Tüm Ülkeler	2.750.172	2.611.672	2.640.277
Mali	469.989	443.151	461.336
İsviçre	272.269	225.045	268.398
Hindistan	60.770	140.040	208.086
Fildişi Sahili	101.579	122.184	135.041
Çin	40.002	119.626	127.230

Kaynak: Trademap

Senegal'in İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

G11P	Ürün Adı	2014	2015	2016
	Tüm Ürünler	6.502.674	5.595.355	5.477.912
2710	Petrol yağları	1.212.705	709.619	519.579
2709	Ham petrol	522.120	450.619	418.037
1006	Pirinç	414.775	382.629	325.604
3004	İlaçlar	187.105	171.373	166.725
8703	Binek otomobilleri	149.302	128.112	161.800

Kaynak: Trademap

Senegal'in Ülkeler Bazında İthalatı (1000 dolar)

Ülke	2014	2015	2016
Tüm Ülkeler	6.502.674	5.595.355	5.477.912
Fransa	1.069.495	917.069	870.973
Çin	473.851	544.214	564.595
Nijerya	524.132	452.837	424.809
Hindistan	386.198	354.885	417.270
Hollanda	537.303	230.336	289.781

Kaynak: Trademap

10

11

Yatırımlar

Birleşmiş Milletler (BM) 2015 yılı Dünya Yatırım Raporu'na göre 2014 yılı itibarıyla Senegal'e Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) girişini önceki yıla kıyasla %10 artışla 338 milyon dolar olarak gerçekleştirmiştir. DYY stoku ise aynı yıl 2,7 milyar dolar düzeyindedir ve 2000 yılına kıyasla 8,1 kat artmıştır. Yeni enerji santrelleri inşaatı ve yolların iyileştirilmesi gibi altyapı faaliyetlerinin yanı sıra; tarımsal dönüşüm, Dakar'da yeni havaalanı ve liman inşası, Diamniadio Özel Ekonomik Bölgesi gibi projeler yabancı sermaye ile yürütülmektedir.

Pazarda halen hızla egemenliği ve etkinliği açık bir şekilde görülen Fransa, Senegal'in en büyük ticari ortağı olmanın yanı sıra ülkeye en fazla yatırım yapan ülkedir. Fransız yatırımları; telekomünikasyon hizmetleri, petrol dağıtım, gıda üretim, bankacılık, turizm, deniz taşımacılığı, gayrimenkul, bilgisayar, genel ithalat-ihracat, otomotiv gibi sektörlerde yoğunlaşmaktadır. Diğer ülkelerin de benzer alanlara önem verdiği görülmektedir. Lübnan asıllı Senegal vatandaşları daha çok orta büyüklükte işletmeler ile kuma, gıda, tekstil, plastik sektörlerinde yatırımlar yapmaktadır. Son yıllarda Çin, Körfez ülkeleri ve Fas kaynaklı yatırımlar dikkat çekmektedir.

Yatırımlarda öncelikli alanlar

Tarım, turizm, balıkçılık, bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), sağlık, eğitim, yenilenebilir enerji ve madencilik sektörleri yatırım potansiyeli yüksek başlıca alanlar olarak belirlenmiştir. Altyapı ve inşaat en fazla yatırım yapılan sektörler olup, özellikle ulaştırma sisteminin iyileştirilmesi için Dünya Bankası tarafından desteklenen projeler yürütülmektedir.

Tarım, ambalaj, tekstil, ayakkabı, oto yedek parça, beyaz eşya gibi alanlarda küçük ölçekli yatırımlar yapılabilir. Yabancı sermaye yatırımları konusunda herhangi bir kısıtlama ya da yerli ortak şartı aranmamaktadır. Yatırımlar konusunda detaylı bilgi Senegal Ticaret ve Yatırım Ajansı'nın (APIX: www.apix.sn), Senegal'de yürütülmekte olan önemli altyapı projeleri ile ilgili bilgiler ise Senegal Hükümeti resmi web sitesinde (www.gouv.sn/spip.php?rubrique21) mevcuttur.

Yatırım teşvikleri

2000'li yıllardan bu yana özelleştirme programları yürütülen Senegal'de kamu kuruluşları da yeniden yapılandırılmaktadır. Enerji ve kredi imkanlarını yeterliliği özel sektörün gelişiminin önündeki en büyük engellerdir. Gümrük ve liman hizmetleri ile kamu ihalelerinde de sıkıntılar yaşanabilmektedir.

12

Türkiye ile Ekonomik ve Ticari İlişkiler

Türkiye ile İktisadi İlişkiler

Türkiye ile Senegal arasındaki ikili ticaret 2011 yılında 100 milyon dolar sınırını aşmış, 2016 yılında 160 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı yıl bu ülkeden ithalatımız 6,1 milyon dolar seviyesinde iken bu ülkeye ihracatımız 154,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İki ülke arasındaki ticarete ülkemiz lehine 148,3 milyon dolar dış ticaret fazlası mevcuttur.

Türkiye - Senegal Dış Ticaret Göstergeleri (1000\$)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2014	165.625	4.452	170.077	161.172
2015	128.206	5.517	133.723	122.688
2016	154.422	6.138	160.561	148.284
2016 Ocak-Mayıs	50.123	2.693	52.816	47.430
2017 Ocak-Mayıs	90.163	1.920	92.083	88.243

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Senegal'e İhracatında Başlıca Ürünler (1000\$)

2016 yılında Senegal'e ihracatımızda demir veya çelikten çubuklar, makarnalar, demir çelik profiller, unlu mamuller, plastik ambalaj malzemeleri, sanayide ve içecek imalinde hammaddede veya koku verici maddeler ve karışımlar, hijyenik eşya ile demir veya çelik filmiş gibi ürünler öne çıkmaktadır.

GTİP	Ürün Adı	2014	2015	2016
	Tüm Ürünler	165.624.921	128.205.745	154.442.220
7214	Demir veya Alaşımız Çelikten Çubuklar	9.059.635	3.622.561	15.857.193
1902	Makarnalar ve Kuskus	3.975.247	8.193.021	14.327.577
7216	Demir veya Alaşımız Çelikten Profiller	14.137.402	16.371.340	12.464.839
1905	Ekmeç,Pasta, Kek	5.108.919	8.425.747	8.540.617

Kaynak: TÜİK

13

Türkiye'nin Senegal'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000\$)

2016 yılında Senegal'den maden cevherleri ve konsantreleri, balık, yağlı tohumlar, işlenmemiş kurşun gibi ürünler ithal edilmiştir.

GTİP	Ürün Adı	2014	2015	2016
	Tüm Ürünler	4.452.445	5.517.257	6.138.346
2615	Niyobyum, Tantalyum, Vanadyu vb. Konsantreleri	20.838	1.078.334	1.427.193
302	Balıklar (dondurulmuş)	2.057.667	2.055.066	1.374.335
1207	Diğer Yağlı Tohumlar ve Meyveler	248.215	1.172.530	1.293.578

Kaynak: TÜİK

Türkiye ile Senegal Arasında Ticari ve Ekonomik İlişkiler

Anlaşma	İmza Tarihi
Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	03.12.1992
Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu 1. Dönem (KEK) Protokolü	19.12.2006
Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu 2. Dönem (KEK) Protokolü	06.04.2010
Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu 3. Dönem (KEK) Protokolü	11.4.2014

İki ülke arasında 3.12.1992 tarihinde "Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması" imzalanmıştır. 562 konulu Anlaşma çerçevesinde kurulması öngörülen Karma Ekonomik Komisyonunun (KEK) ilk toplantısı 18-19 Aralık 2006 tarihlerinde Ankarada, ikincisi ise 6 Nisan 2010 tarihinde Dakarda gerçekleştirilmiştir.

Eş başkanlıkları Devlet Bakanı Beşir Atalay ve Senegal Dışişleri Bakanı Cheikh Tidiane Gadio tarafından yapılan 1. Dönem KEK toplantısında; ticaret, sanayi, el sanatları, tarım, bayındırlık, ulaştırma, turizm, kültür, eğitim, bilim ve yeni iletişim teknolojileri alanlarında işbirliğini kapsayan bir Protokol imzalanmıştır. Protokol uygulamalarının izlenmesi amacıyla, Senegal Dışişleri Bakanlığı ve T.C. Dışişleri Bakanlığı eş başkanlığında bir de karma KEK izleme komitesi kurulmuştur.

Eş başkanlıkları Devlet Bakanı Beşir Atalay ile Senegal Dışişleri Bakanı Medické Niang tarafından yapılan 2. Dönem KEK toplantısında, 1. Dönem Toplantısında alınmış olan kararlara ilişkin gelişmeler değerlendirilmiş ve iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için daha fazla çaba harcanması gerektiği

14

vurgulanmıştır. Taraf tarafa toplantı sonucunda, 2010-2012 yıllarını kapsayan iki yıllık bir dönem için; ticaret, sanayi, teknik işbirliği, tarım ve hayvancılık, ulaştırma, el sanatları, yerel yönetimler, bayındırlık ve altyapı, turizm, sağlık, balıkçılık ve deniz ürünleri, su ve atık su, enformasyon ve iletişim teknolojileri, kültür, eğitim ve bilimsel işbirliği, mesleki eğitim ve savunma alanlarında işbirliğini öngören bir protokol imzalanmıştır.

İşbirliği İmcanları

Senegalde genel olarak; turizm, altyapı, enerji, su ile ilgili alanlar, balıkçılık, gıda işleme, kimya, madencilik, eğitim, bilgi teknolojisi ve telekomünikasyon işbirliği yapılabilecek alanlar olarak ortaya çıkmaktadır.

15

Faydalı Bilgiler

Senegal İş Konseyi
Kuruluş Yılı: 2015
Türk Tarafı Başkanı: İhsan Şahin
Firma / Unvanı: Sıla Danışmanlık Bilişim Sağlık İnş. Tic. A.Ş.
Karşı Kanat: Senegal Ticaret Sanayi ve Tarım Odaları Birliği (Unccias)
Karşı Kanat Başkanı: Mamadou Lamine Niang
Web Adresi: www.cciad.sn

Yürütme Kurulu Üyeleri

Ad	Soyad	Firma	Konseyi Unvanı
İhsan	Şahin	Sıla Danışmanlık Bilişim Sağlık İnş. Tic. A.Ş.	İş Konseyi Başkanı
Cihad	Avcı	Avcı Global İnşaat Mühendislik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Mehmet Fatih	Arslan	Ermsaş İnşaat Ve Turizm Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	İş Konseyi Başkan Yardımcısı
Adnan	Bostan	Adnan Bostan Mobilya Dek.Yap.San.Tic.Ltd.Şti.	İş Konseyi YK Üyesi
Yalçın	Ata	Erşa Mobilya Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
Latif	Adalı	B-St Yapı Denetim A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
İsmail	Doğan	Doğtaş Kelebek Mobilya Sanayi Ve Tic. A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
Cem	Simer	Ortadoğu Enerji Petrol Müh.İnşaat Savunma San.Ve Tic.Ltd..	İş Konseyi YK Üyesi
Aygün	Karakaş	Akka İnşaat Turizm San.Tic.Ltd.Şti	İş Konseyi YK Üyesi
Mehmet Mustafa	Akincılar	Jet Service Corporate Havaçılık A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi
Selahattin	Kayaman	İlke Yapı Denetim A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi

16

17

Sedat	Kaymak	Me-Ka Dış Tic. Ltd. Şti.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Akin	Algül	Kervancı Grup İç Ve Dış Ticaret Ltd. Şti.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Hasan	Ulusoy	Nobel İlaç Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
Muzaffer	Utku	Aktif Yatırım Bankası A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)
M. Fırat	Gülgen	Calinos Holding A.Ş.	İş Konseyi YK Üyesi (Genişletilmiş)

İş Konseyi Çalışan Bilgileri

Barış Çuvalcı, Afrika Bölge Koordinatörü, +90 212 339 50 32
Evren Doğan, İş Konseyi Koordinatörü, +90 212 339 50 51
İrem Develioğlu, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 70
Saadet Gülmez, İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı, +90 212 339 50 61
E-posta: africa@deik.org.tr

18

İletişim

T.C. Dakar Büyükelçiliği
Büyükelçi Nilgün Erdem Atas
Adres: Rue Leo Frobenius, No:7, Fann Résidence, DAKAR/SENEGAL
Tel: + 221 33 869 80 76 / +221 33 869 79 56
Faks: + 221 33 825 68 74
E-posta: ambassade.dakar@mfa.gov.tr

T.C. Dakar Ticaret Müşavirliği
Adres: Turkish Embassy Office Of The Commercial Counsellor
Rue Leo Frobenius/Villa No:7 - BP:6060
Etilite- DAKAR-SENEGAL
Tel: +221- / 33 8697994-91
Fax: +221- / 33 8697992-93
E-posta: dakar@ekonomi.gov.tr
Web Sitesi: DakarTicaretMushavirligi

Senegal Cumhuriyeti Büyükelçiliği
Büyükelçi Moustapha Mbacke
Adres: Hila! Mahallesi Aleksander Dübçek Caddesi No:8 06550 Yildız/ANKARA
Tel: +90 (312) 442 0046
Fax: +90 (312) 427 4886
E-posta: ankarasaudi@gmail.com
Web: <http://embassysenegalankara.over-blog.com>

19